

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА**

Географічний факультет
Кафедра географії та менеджменту туризму

**АНАЛІТИЧНІ АСПЕКТИ ДВОСТОРОНЬОЇ СПІВПРАЦІ У
МІЖНАРОДНОМУ ТУРИЗМІ МІЖ ГРЕЦІЄЮ ТА УКРАЇНОЮ**

Кваліфікаційна робота

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Виконав:

Студент 6 курсу, 619 групи

Тунік Микола Борисович

Керівник:

кандидат географічних наук, доцент

Іванунік Віталій Олександрович

До захисту допущено:

Протокол засідання кафедри № _____

Від « ____ » _____ 2023р.

Зав. кафедрою _____

д. геогр. наук, доц. Король О.Д.

Чернівці 2023

АНОТАЦІЯ

Туник М.Б. Аналітичні аспекти двосторонньої співпраці у міжнародному туризмі між Грецією та Україною.

Магістерська робота розглядає актуальні питання співробітництва та обміну досвідом у сфері міжнародного туризму, між Грецією та Україною. Описано особливості розвитку туризму в Греції в сучасних умовах розвитку галузі туризму.

Проаналізовано головні фактори розвитку туристичної галузі в контексті запозичення позитивних ідей для туризму в Україні. Розглянуто основні закономірності функціонування туристичної сфери Греції в умовах кризових ситуацій. Визначено головні напрями перспектив спеціалізації туристичного обслуговування.

Здійснено аналіз діяльності основних показників функціонування туризму Греції в динаміці. Розкрито напрямки співробітництва обслуговування в туризмі між Україною та Грецією. Виділено головні проблеми функціонування туризму в Україні та Греції в умовах економічної кризи та наголошено на перспективах виходу з кризових ситуацій.

Ключові слова: туристична галузь, співробітництво, туристична спеціалізація, міжнародний досвід, туристично-рекреаційні ресурси, проблеми розвитку туризму.

SUMMARY

M.B.Tunyk. Analytical aspects of bilateral cooperation in international tourism between Greece and Ukraine.

The master's thesis examines current issues of cooperation and exchange of experience in the field of international tourism between Greece and Ukraine. The peculiarities of the development of tourism in Greece in the modern conditions of the development of the tourism industry are described.

The main factors of the development of the tourism industry in the context of borrowing positive ideas for tourism in Ukraine are analyzed. The main regularities of the functioning of the tourist sphere of Greece in the conditions of crisis situations are considered. The main directions of prospects for the specialization of tourist services have been determined.

An analysis of the activity of the main indicators of the functioning of Greek tourism in dynamics was carried out. The areas of service cooperation in tourism between Ukraine and Greece have been revealed. The main problems of the functioning of tourism in Ukraine and Greece in the conditions of the economic crisis are highlighted and the prospects for getting out of the crisis situations are emphasized.

Key words: tourist industry, cooperation, tourist specialization, international experience, tourist and recreational resources, problems of tourism development.

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів наукових досліджень інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ М.Б. Туник

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА УМОВИ РОЗВИТКУ	
ТУРИЗМУ В ГРЕЦІЇ.....	6
1.1. Природні передумови розвитку туризму в Греції.....	6
1.2. Культурно-історична спадщина як пріоритет розвитку	
галузі туризму.....	9
1.3. Економічний ефект від розвитку туризму для Греції.....	12
Висновки до розділу 1.....	16
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ТА ПРИОРІТЕТИ РОЗВИТКУ	
ТУРИЗМУ В ГРЕЦІЇ.....	17
2.1. Сучасний стан розвитку туризму в Греції.....	17
2.2. Проблеми та перспективні напрямки розвитку туризму в	
Греції.....	25
Висновки до розділу 2.....	28
РОЗДІЛ 3. ОСНОВИ БАЗОВОГО ДОСВІДУ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ	
В ГРЕЦІЇ ЯК ОРІЄНТИР ДЛЯ УКРАЇНИ.....	30
3.1. Екскурсійна діяльність в Греції як орієнтир розвитку	
міжнародного туризму в Україні.....	30
3.2. Аналіз досвіду розвитку інфраструктури для туризму в	
Греції.....	39
Висновки до розділу 3.....	43
РОЗДІЛ 4. НАПРЯМКИ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ ТА ГРЕЦІЇ В	
СФЕРІ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ.....	45
4.1. Історичні передумови українсько-грецьких відносин.....	45
4.2. Основні напрямки співпраці.....	48
4.2.1. Між урядова співпраця.....	48
4.2.2. Культурно-гуманітарне співробітництво.....	49
4.2.3. Науково-освітня співпраця.....	50
4.2.4. Торговельно-економічне співробітництво.....	52
4.3. Основні перспективні шляхи співпраці в туристичній	
сфері для України на основі Грецького досвіду.....	53
Висновки до розділу 4.....	57
ВИСНОВКИ.....	58
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	60
ДОДАТКИ.....	62

ВСТУП

Актуальність дослідження туристичної сфери для багатьох держав на сьогодні одним з головних пріоритетів. Сьогодні Україна розташована в центрі Європи на перетині транспортних коридорів, та має сприятливі кліматичні умови, вагомий історико-культурний потенціал, людські та природно-матеріальні ресурси, відстає від переважної більшості європейських країн за рівнем розвитку туристичних послуг, а особливо Греції, як орієнтиру для досвіду.

В загальному співпраця між країнами може бути, як культурна, політична, економічна — між нашими країнами розвивається прогресивно та динамічно. Товарообмін між Україною та Грецією починався з славетного торгового шляху із варяг у греки. Співпробітництво в туризмі треба вивести у новий, стратегічний формат, що відповідає взаємному потенціалу.

Природні умови України дуже різноманітні, вони відносно добре вивчені, інтенсивно використовуються у економічній діяльності. Цьому сприяє територіальна концентрація виробництва та продуктивних сил, високий рівень розвитку освіти населення, вигідне економіко-географічне положення.

Розвиток туризму в Греції починався не цілеспрямовано, а завдяки тому, що люди прагнули покращити та полегшити своє життя, хотіли розвивати торгіві, а також дружні відносини важливу роль в цьому зіграв людський інтерес.

В Грецію прекрасна та багата туристичними ресурсами. Власне гори, храми, міста, береги які відображаються в водах Егейського моря, чарують своєю таємничістю та загадковістю. Мандрівка до Греції – це подорож по історичних періодах, тому що сліди старовини на кожному кроці. Тут зберігаються руїни древніх фортець, театрів палаців, фрагменти античних колон вбудовані в стіни християнських храмів. В Греції тісно переплелись Античність і Середньовіччя, часи османського володарювання та сучасність.

Об'єктом дослідження магістерського дослідження є аналіз співпраці між Україною та Грецією в форматі вивчення досвіду галузі туризму та перенесення аналогій на вітчизняний ринок.

Предметом дослідження є вивчення та порівняння галузей туризму України та Греції.

Мета та головні завдання даної роботи є:

- охарактеризувати сучасний стан та перспективи розвитку туризму двох країн визначити особливості в галузі туризму;
- провести дослідження основних перспективних напрямків туризму Греції що можуть бути адаптовані в Україні;
- визначити суть та фактори які вплинули на розвиток міжнародного туризму Україні і Греції, розкрити особливості територіальної організації;
- охарактеризувати проблеми та перспективи розвитку туризму в Україні та Греції.

Методи дослідження – порівняльних оцінок, літературний метод, класифікації та типізації (впорядкування досліджуваних об'єктів), аналітичний метод, статистичний.

Структура роботи. Складається зі вступу, 4 розділів, висновків, списку використаних джерел. Повний обсяг роботи – 70 сторінок. Робота містить таблиці, схеми та діаграми.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА УМОВИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В ГРЕЦІЇ

1.1. Природні передумови розвитку туризму в Греції.

Назва країни Греція (Грецька Республіка), географічне положення Греції – це держава у Південній Європі, розташована на Балканському півострові та численними островами а саме (серед найбільших – Крит, Корфу, Евбея, Родос, Санторіні, Лесбос). На півночі країна граничить з Північною Македонією, Болгарією та Туреччиною, на заході – з Албанією. Столиця – Афіни. Площа Греції – 132 тис. км. Адміністративно-територіальний поділ на – 52 номи. Час як і в Україні східноєвропейський [14].

Державні вихідні 1 та 6 січня, 13 а також, 25 березня – День незалежності Греції. В березні та квітні – тритижневий фестиваль карнавал, що передує Великому посту на Пасху. В Греції 1 травня – свято праці та день проведення офіційного грецького весняного карнавалу. Святкування в пам'ять грецького опору, 28 жовтня – День "Охі", коли грецький народ заявив "охі!" ("ні!") фашизму Муссоліні в 1940 році. відбувається військовий парад та дитячі демонстрації. 25 – Різдво [1].

Природні умови Греції специфічні приблизно 75% території – середньовисотні гори. Проте найвища гора це славнозвісний Олімп – 2917 м. Береги сильно розчленовані та піднімаються до плоско гір, чагарником зайнято 44% території. Серед рік можна виділити Вардар, Стрімон, Маріца, Нестос та інші.

Прекрасний клімат це суміш субтропічного та середземноморського. Середня температура січня 8°C, липня 35°C. Загальна кількість опадів щороку коливається від 400-700 мм на рівнинах до 1500 мм в горах. Сезон опадів – осінньо-зимова пора. У літній час дощів майже не буває [23].

Греція географічно, а можливо та історично розділена на декілька частин, кожна з яких багата різними туристичними ресурсами та приваблива

для туристів та гостей країни.

Завдяки вигідному географічному положенню, клімату та наявності великого культурного та історичного спадку Греція атрактивна для туристів. Країна в цілому є унікальним зібранням пам'ятників стародавньої культури просто неба. У кожному містечку є музей або археологічні пам'ятки, руїни культових та храмових споруд. У Греції туристів приваблюють красива природа, довжелезна морська берегова лінія, придатна для організації курортів, пляжів, кемперів. Сприятливі кліматичні умови для активних видів відпочинку та розваг. Продовженням є різноманітна національна грецька кухня, а також традиційна гостинність та привітність. Туристичний потік складає приблизно 14 млн. осіб щороку. У Греції – туризм найбільше джерело доходу та іноземної валюти та найважливіша індустрія, яка забезпечує роботою майже кожного десятого грека [22].

Міста та курорти у Греції користуються популярністю для лікування й оздоровлення в туристів. Основними природні фактори країни: морський клімат, сонячні дні, морська солена вода, багата мікроелементами, лікувальні грязі та різні види лікарських рослин, що позитивно впливають на серцево-судинні процеси нервову систему опорно-руховий апарат, а також багато інших хвороб.

Деякі курорти відомі своїми цілющими мінеральними джерелами, а саме курорти Іпаті, Вуглиамени, Ікарія, Лутраки. Головним лікувальним фактором є термальні +50 градусні радонові, хлоридо-натрієві води, які можуть використовуватись для ванн і для пиття. Рекомендовано відвідувати курорти Греції при лікуванні опорно-рухового апарату, печінки та статевих органів. Найбільшою популярністю серед туристів користуються острови Корфу, Кріт, Родос та ін.

Острів Корфу розташований поблизу західного узбережжя материкової Греції. Туристів приваблюють на острові піщані пляжі, затоки затишні бухти, мальовничі рибацькі селища.

Острів Кріт – найбільший із грецьких островів його площа 8,3 тис. км,

що розтягнувся на 250 км у довжину та на 58 км від півдня на північ. Гори досягають висоти 2456 м. (г. Іда), складені переважно з вапняків та схожі на гори материкової Греції. Головною атракцією острова є розкопки Кносського палацу – як осередку Мінойської цивілізації. З інших визначних пам'яток виділяється ущелина Самара – що є найдовшою в Європі її довжина сягає 14 км, а також долина Лассіті, де можна побачити як виробляють оливкову олію та відвідати керамічні майстерні [1].

Острів Родос омивається двома морями Егейським з гальковими пляжами та Середземним з піщаними. Відповідно, східне узбережжя острова більше підходить для пляжного відпочинку, а західне – для спортивного туризму.

Гірськолижні курорти Греції є цікавим досвідом для України, особливо в плані їх розташування на тих же висотах що і в Україні. Гірськолижний центр „Сели” відомий з 1934 г, розташований на г. Вермійон з висотами 1500-1900 м. над рівнем моря, за 100 км від м. Салонік. До гірськолижного курорту можна дістатися на лише на автомобілі. Особливостями курорту є – низька вологість повітря, лісистість, оглядовість панорама околиць.

Найкрасивіша вершина Греції це г. Парнас. За легендою улюблене місце богів у підніжжі якого зберігся античний культовий центр – Дельфи. Гірськолижний центр Парнас – найбільший гірськолижний курорт у Греції. Розташований в 180 км від Афін. Будівництво розпочалося в 1975 році. Висоти катання для катання 1600 - 2300 метрів, загальна довжина трас 14 км. Сьогодні Парнас популярний у Європі гірськолижний курорт, де можна зустріти не тільки аматорів зимових видів спорту, але також і професійних спортсменів [14].

Гірськолижні курорти Греції, так поки не можуть конкурувати із традиційним пляжним відпочинком та “шубним” туризмом. Українські туроператори нещодавно включили у свої пропозиції грецькі гірськолижні тури до Греції на Парнас. Великий попит був лише у новорічні дати й канікулярний період, що для першого разу було непогано. На думку

експертів, привернути увагу туристів гірськолижний відпочинок у Греції зможе в тому випадку, якщо за промоцію такого грецького продукту візьметься Міністерство туризму Греції разом з кількома великими туроператорами. В Україні Греція поки не асоціюється з гірськолижним відпочинком. Не варто забувати, що готелі на гірськолижних курортах Греції розташовані на відстані 3 - 7 км. від гірських трас.

1.2. Культурно-історична спадщина як пріоритет розвитку галузі туризму.

Греція прекрасна країна по умовах для розвитку туризму. Паломники та віруючі туристи зможуть відвідати місця, які відвідав апостол Павло, проповідуючи Християнство. Головним пунктом даного маршруту є м. Верія за 100 км. від Салонік. Саме тут знаходиться трибуна апостола Павла, з якої він уперше звернувся до греків з проповіддю. Згодом тут буде побудований комплекс для прийому туристів і паломників.

Схожі за суттю центри будуть побудовані в інших містах маршруту апостола Павла у Греції, а саме у м. Кавала, на острові Самофракії, Салоніках, в Коринфі та на о. Крит. Всього заплановано побудувати 12 центрів за програмою ЕОТ (Національної організації по туризму) «По кроках апостола Павла в Греції». Бюджет проекту 3 мільйони євро [20].

У регіоні Аттика розташована столиця держави – Афіни. Сучасне столичне та ділове місто, в ньому зосереджені посольства іноземних держав, безліч підприємств, установ, ресторанів і магазинів, готелів і розважальних закладів.

Цей регіон має в своєму розпорядженні велику кількість старовинних та культових споруд світового значення, а саме на місі Суніон – храми Посейдона та Афіни. У м. Бравроні – храм Артеміді, у м. Рамнунді розташований храм Немізиди, у Марафоні – поле перемоги греків над персами, у Елефсіне – храм Деметри, а також дуже багато пам'ятників візантійської доби.

Відмінною ознакою Аттики є різноманітність ландшафту та велична краса гір, з одного боку, а з іншою – море з його курортами та піщаними пляжами. Афіни – з давніх часів є столицею Греції, з передмістями майже 4 млн. осіб. Щороку тут дуже багато туристів зі всього світу. Афіни – найбільше з древніх міст світу. Тут народилось багато шедеврів архітектури. У центрі Афін розташований відомий пагорб Акрополь з пам'ятниками та пагорб Лікабет з мальовничою церквою св. Георгія [19].

Коли в Греції з'являлись імениті філософи, поети, учені, місцеві володарі запрошували їх до своїх маєтків, одні – із цікавості, інтересу та любові до мистецтва і наук, інші – із марнославства. В VII ст. до н.е. афінський законодавець Соломон, який побував в Єгипті, Кіпрі, і в Лідії. В VI ст. до н. е. гостем правителя Полікрата був поет та прозаїк Анакреон. Багато мандрував також і Платон: він побував в Південній Італії, на Сицилії, в Єгипті. А також, за межі країни відправлялись й ті, кого мотивувала цікавість або жага до пригод та сміливих авантур.

Парадоксально, але грекам набагато легше мандрувати в далекі заморські країни, ніж у власній країні. В Греції не було хороших доріг, по яких можна було б легко проїжджати возами.

Слід відмітити, що в період історії Греції розвиток доріг обмежувався прокладанням нових напрямків з викопуванням в землі колії для колісного транспорту. Мощені дороги зустрічалися рідко. Дуже дивно, що греки, які досягли успіхів у техніці, архітектурі, мистецтві, ніколи не будували таких доріг, якими пишалися римляни. Класичні дороги в Греції були вузькі, навіть мандрівник мав зійти з колії, щоб віз міг проїхати.

Коли людина відправлялася до міста, то брала з собою запаси продовольства та одяг. Гостині двори, де можна було б зупинитися, переночувати, не відрізнялися зручностями, з поганим харчуванням. Якщо те, що пропонував господар не влаштовувало подорожнього, то вони мали самі купувати продукти на ринку, щоб їм приготували страви. У таких умовах мандрівникові необхідний був помічник, партнер або раб, а коли добробут

греків та їхні потреба у комфорті зросли, коли вільні громадяни посали подорожували з своєю численною світою.

По мірі розвитку торгівля, будувалися порти, греки усе більше турбувалися про створення зручних умов для іноземців, а саме торговців, прочан і просто допитливих мандрівників. Усвідомлюючи яке значення має благоустрій не тільки для зручності мандрівників та торговців, але й для росту державних доходів. Більше 4 тис. років тому на вулиці Греції і зали, прикрашених фресками, які створювали розвинуту культуру.

Підтримка зв'язків між різними народами була не простою справою, тому що кожна країна мала свої закони, що пристосувались до місцевих умов. В Греції ландшафт був не пристосований до подорожей заради задоволення. До далеких поїздок спонукала необхідність – торгіві зв'язки, економічна діяльність, паломництво, культурні традиції та військові походи.

Найвідоміші походи відобразились в міфах: Троянська війна, похід аргонавтів в Колхиду за “золотим руном”, похід в Лідію – за золотим піском рік, до Фракії та на о. Тасос – за коштовною рудою. Дальнє плавання Геракла на крайній захід, до Геркулесових стовпів (Гібралтарський пролив). Крім цього, людей мандрували із міста до міста, направляючись до божественних святилищ. Дуже часто греки відвідували святилища Асклепія, де вони зцілювались від недуг, відбувались Олімпійські ігри. За легендами, в 884 р. до н.е. між Офітом і Лікургом – володарями грецьких земель Еліди та Спарти – була укладена угода про проведення в Олімпії святкувань, присвячених Зевсу Олімпійському. Святкування проводилося у “священний місяць”, який розпочинався в перше затемнення після літнього сонцестояння через 1417 діб. Святкування складалось з культових церемоній та спортивних змагань. У храмі богині Гери, запалювався олімпійський вогонь. Від храмів Зевса і Гери шлях вів до арки на Олімпійський стадіон.

У “священний місяць” в Греції проголошували мир: війни завершувались та вороги мирно змагались за право називатись самим спритними, сильним та швидким серед греків. Із гілок оливкових дерев

робили вінки для переможців олімпійських ігор. На ігри збиралися жителі сусідніх держав, які спостерігали за змаганнями.

1.3. Економічний ефект від розвитку туризму для Греції

Оцінка економічного впливу туризму базується на витратах туристів. Важливо розглядати економічні аспекти економіки, на які впливають витрати туристів. Розрахунок економічного значення витрат туристів підраховується за допомогою мультиплікаторів.

Існує окремий коефіцієнт, на який треба помножати втрати туристів. Оцінка загальної зміни виробництва розраховується через мультиплікатор виробництва. Оцінка зміни загального прибутку підраховується за іншим коефіцієнтом, на який повинен враховувати витрати туристів.

Затрати з першу йдуть на туристичні підприємства, які на пряму обслуговують туристів. Далі частина грошей з економічного обороту йде на оплату послуг, які пропонують туристичні підприємства, розташовані в іншій місцевості. Гроші, які туристи тратять на туристичні послуги, в майбутньому не відіграють ніякої ролі в концентрації економічної діяльності. Кількість грошей, які циркулюють у локальній економіці, скорочується саме на цю суму. Гроші, що залишилися, використовуються на зарплати, податки та інших зборів. В кожному циклі витрат деяка сума грошей осідає у місцевого населення у вигляді прибутку. Дохід, який не накопичується, витрачається на імпорт та йде у вигляді податків до бюджету країни. Таким чином, кожного року дохід зменшується та капітал тікає з системи. Прибутки витрачаються в результаті майбутнього генерування економічної діяльності за рахунок тих самих витрат туристів [15].

Необхідно відокремлювати мультиплікатор від акселератора. Мультиплікатор – це відношення нових інвестицій до зростання виробництва і прибутків, акселератор – це відношення споживання до виробництва та прибутку.

Оцінка мультиплікатора за допомогою витрат це виробництво

порівняно з попередніми моделями, які формуються на принципі рівноваги, базується на принципі загального паритету. За цим принципом економіка туристичної території виражається в матричній формі.

Мультиплікатор доходів заміряє додаткові доходи (заробітна плата, орендна, відсотки від позик), що формується в економіці за результатом збільшення витрат туристів.

Мультиплікатор зайнятості характеризується загальною кількістю робочих місць, створених за рахунок додаткових та поточних витрат туристів.

Туризм в Греції та в цілому світі – це величезна індустрія, безпосередньо пов'язана з різними секторами економіки та для розрахунку мультиплікатора необхідна велика база даних. Існуючі моделі мультиплікаторів у міжнародному туризмі мають значні недоліки, які долаються на практиці.

Обмеження, пов'язані з нееластичністю пропозиції, може стати стримуючим фактором при пропозиції необхідної кількості товарів та послуг при зростанні витрат туристів. Якщо надлишковий попит не задовольняється місцевим виробником, то додаткові витрати туристів створюють інфляцію і продукти та послуги імпортуються зовні. Тому розмір мультиплікатора очікувано скорочується [4].

Багато мультиплікаторів по природі є статичними та негнучкими. Для зміни цих обмежень можна побудувати динамічні моделі. Обмеженість моделі у тому, що виробнича функція та власне споживання мають лінійний характер внутрішніх витрат стабільний. Допускають, що додаткові витрати туриста дають таку ж дію на економіку, як попередні витрати.

Отже, збільшення виробництва, передбачає, що товари купуватимуть в таких же об'ємах, що і раніше, та без врахування меж майбутніх заощаджень. Стабільність мультиплікатора також не враховує час мультиплікативної дії на економіку.

Аналіз мультиплікаторів роблять з метою аналізу ефективності

інвестицій в туризм на національному та регіональному рівнях, звірка величин дії різних видів туризму та дії туризму у порівнянні з іншими галузями економіки.

Важливим впливом на економіку туризму має державна політика та візові бар'єри. В Греції в'їзд за шенгенською візою та біометричним паспортом на 90 днів на кожні 180 днів. Економічно дозволено безмитне ввезення: сигарет – 300 шт.; спиртних напоїв – 1 л; вина – 2 л; парфумів – 50 г.; подарунків і сувенірів на суму до 170 євро. А також, особисті речі, медикаменти (для власного користування), продуктів та напоїв вагою до 10 кг [13].

Забороняється ввезення: сірників у великих кількостях та гральних карт, це є державна монополія Греції. Заборонений вивіз: предметів, що мають історичну та культурну цінність. Туристам сертифікат про щеплення не потрібен при в'їзді в країну (окрім періоду COVID-19). При ввезенні тварин на митному контролі потрібно пред'явити свідоцтво міжнародного зразка про стан здоров'я та дані про народження тварини. У ньому повинні бути вказані зроблені щеплення та їх терміни, особливо проти сказу. Документи видаються в країні проживання.

Греція – індустріально-аграрна країна. Серед копалин переважає видобуток бокситів, вугілля, піритів, нікелю, магнетиту. Виробництво електроенергії, здійснюється в основному на ТЕС. Достатньо підприємства чорної та кольорової металургії. Розвинені машинобудування, нафтопереробна, хімічна, цементна деревообробна, промисловість. Добре розвинена харчова і легка промисловість. В сільському господарстві домінує землеробство. Вирощують зернові, цукровий буряк, тютюн. Дуже добре представлене виноградарство, плідівництво, рибальство, тваринництво. Важлива галузь економіки – морські перевезення: з 2600 суден грецьких судовласників 990 ходить під прапорами інших країн [15].

Населення Греції – 10,3 млн. осіб; майже 95% – греки. В містах проживає – 62% населення. Офіційна мова – грецька. У спілкуванні з

туристами використовується німецька та англійська мови.

Майже 98% населення Греції прихильники православного віросповідання. Греки характеризуються серед європейців безтурботним філософським відношенням до життя. Чоловіки волелюбні і є лідерами за тривалістю життя в Європі. В Греції низький рівень злочинності, що проявляється у здоровому ставленні до життя. Не дивлячись на велику кількість церков та монастирів, населення стримано релігійне. Всі відвідують церкви, але переважно лише на Різдво і на Паску. Греки полюбляють бути на вулиці, цьому сприяє клімат. З 14.00 до 17.00 в Греції відпочинок післяобідній, сієста. У цей час міста впадають у сплячку, магазини зачиняються. А вже з 21.00 починається нічне життя.

Мешканці вечором виходять на вулиці та заповнюють таверни, бари, дискотеки та особливо "базуки" це такі ресторани, де грає жива музика. Яскраво виражають національний характер різноманітні народні танці, а саме, сіртакі, кочарі та ін. Немає такого грека, який не любив би танцювати, роблять вони це з задоволенням. Гарні стосунки з греками підтримувати не важко, потрібно лише дотримуватись загальноприйнятих правил поведінки. При відвідинах храмів та монастирів слід поважати релігійні почуття людей та слідувати прийнятим правилам. Необхідними умовами для відвідування численних церков та монастирів – скромний одяг із закритими колінами та плечима. Для туристів шорти, міні-спідниці та штани на жінках є неприпустимі. Покривати голову хусткою жінкам не обов'язково. У деяких монастирях для туристів видають спеціальні спідниці, плахти шаровари або халати.

Впродовж історії грецька кухня та кулінарія мала багато різних впливів, особливо арабської, турецької та італійської кухні, проте, багато страв зберегли свою початкову ідентичність, та майже не змінилися. Закуси – невід'ємна частина будь-якого святкування. Особливо популярні холодні закуски, "мезедес". Дуже поширений сільський салат "хоріатікі": скибочки помідорів та огірків з цибулею, оливками та шматочками бринзи,

политі оливковою олією. Як приправа до закусок подається соус з огірків, йогурту, оливкової олії та часнику – ”дзадзікі”.

Всі товари місцевих виробників значно дешевші за імпортовані. Супермаркетів західноєвропейського типу в Греції не багато. Їх замінюють дрібні магазини, де, на відміну від ринку, не прийнято торгуватися. Традиційні сувеніри ручної роботи місцевих майстрів (сумки, кераміка, сандалі, килими), а також ігристе грецьке вино. Відомо, що Греція спеціалізується на оливковій олії, оливках, сирах, сухофруктах, чаї. Під час сезонних розпродажів (січень-лютий та серпень-вересень) можна придбати одяг за низькими цінами.

Висновки до розділу 1.

Сьогодні все більше людей обирають відпочинок у Греції. Подорож до Греції на море – це чарівна природа, захоплюючі екскурсії по історичних місцях, відвідини багатьох курортів та ще багато цікавого. Власне, туризм в Греції – це відпочинок в казковій країні, щедро обдарованій природою та історією, кожен регіон унікальний по-своєму. Тури в Грецію ідеально підійдуть для тих, хто хоче повноцінно відпочити. Якщо турист шукає відпочинок в Греції по ціновій пропозиції то він зможе задовольнити всі свої потреби.

Приїжджаючи на відпочинок до Греції турист буде приємно здивований різноманітністю місць в яких він обов'язково побуває. Мандри до Греції – це тури в країну з прекрасними горами, ніжними морями, світовою історією та неповторною культурою.

Лікування та оздоровлення в Греції – це не лише оздоровлення лікування а й діагностика, а також високий професіоналізм спеціалістів, бездоганний сервіс, висока ефективність лікування протягом року.

РОЗДІЛ 2.

ОСОБЛИВОСТІ ТА ПРИОРІТЕТИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В ГРЕЦІЇ

2.1. Сучасний стан розвитку туризму в Греції

За оцінками Всесвітньої організації туризму (UWTO), сучасна Греція входить у десятку лідерів країн світу щодо наявності туристичних ресурсів за всіма напрямками туристичного обслуговування. На думку фахівців, Греція є лідером у регіоні, включаючи напрямки пляжного, спортивного, культурно-пізнавального туризму. Греція посідає 4 місце в рейтингу літнього відпочинку в Європі, що складає до 5% громадян ЄС – після Іспанії (10%), Італії (7 %). Греція постійно нарощує свій туристичний потенціал за рахунок нових ресурсів та оптимізації туристичного ринку в умовах міжнародної конкуренції, що дає змогу отримати прибутки за рахунок іноземного туризму (до 20 млрд. у рік), який постійно стимулюється та заохочується, впроваджуючи різноманітні управлінські підходи. Вивчення досвіду розвитку туризму Греції є корисним для стимулювання туристичного ринку України й потребує наукового вивчення [4].

На початку XXI ст. Греція мала гарні здобутки та позитивні результати. За офіційною статистикою, ВВП країни становив у 2016 р. 524,616 млрд. дол. США. Надходження від сфери послуг та туризму становили – 64,4 % сукупного ВВП Греції, від промислового виробництва – 27,3%, від сільського господарства – 8,3 % [20]. Тобто така ситуація в економіці держави є типовою для постіндустріальних країн, проте їй необхідно було б шукати нові напрямки й ресурси для оптимізації та покращення фінансово-господарчої діяльності, щоб не посилювати кризу, яка триває вже з 2010 р. Тому, уряд покладає надії на прибутки від туризму, який має культурно-туристичні та рекреаційні ресурси та особливо потенціал для збільшення діяльності по різних напрямках туристичної спеціалізації, а саме

- пляжно-рекреаційній;
- культурно-пізнавальній;

- паломництво;
- спортивній;
- бальнеологічно-лікувальній;
- бізнес та шоп-туризм.

Греція багата на пам'ятки архітектури, культури, мистецтва та історії. Яких у країні понад 30 тис., що сприяє розвитку міжнародного туризму. Окремі з них віднесені до переліку об'єктів Світової культурної спадщини ЮНЕСКО, а саме – Афінський акрополь; храм Аполлона Епікурейського в Басах; Свята Гора Афон; історичний центр (хора) із монастирем Іоанна Богослова та печерою Апокаліпсису на о. Патмос; руїни м. Дельфи; монастирі Метеори; храм Асклепія в Епідаврї; археологічна ділянка Егі (м. Вергіни); пам'ятники в м. Салоніки; середньовічне м. Родос; археологічна ділянка Олімпія; стародавнє м. Містра; Візантійські монастирі Дафні; археологічні споруди на о. Делос; Піфагорейський герайон на о. Самос; археологічні ділянки Мікен та Тиринфу; стародавнє м. Керкіра (Корфу) [22].

Греція – світовим лідером олімпійського та культурно-пізнавального туризму із метою огляду античних та культурних осередків, а також третім (після Ізраїлю та Ватикану) світовим центром християнства. За останні роки Греція помітна на світовому туристичному ринку за розвитком бізнес-туризму, гастрономічних турів, а також шоп-турів (хутрові вироби, жіночі прикраси та харчових продуктів).

Середземноморський клімат Греції є сприятливим для всіх видів туризму та відпочинку, тому одним із позачергових завдань є створення інфраструктури для забезпечення, стабільного туристичного обслуговування іноземних туристів протягом всього року. Греки постійно працюють над тим, щоб дохід від туризму не був сезонним, а формувався протягом цілого року.

У Греції відомі 752 термальних джерела та 32 – із мінеральною водою, 75% з яких використовуються лікувально-оздоровчими закладами, що є сприятливим для цілорічного відпочинку.

Стимулюється і розвиток ділового, фестивального, шоп-туризму та

паломницького, як альтернативи сезонній спеціалізації. Адже туристичних ресурсів для цього вистачає.

За експертними оцінками UWTO, основними факторами привабливості Греції для міжнародного туризму є клімат (31,1 %) та природа та пляжі (28,65 %); твори мистецтва (15,19 %) та архітектура (3,75 %), а також локації відомих історичних подій (11,39 %), національна кухня (7,7 %) та релігійний спадок (3,05 %) (див. рис. 2.1.).

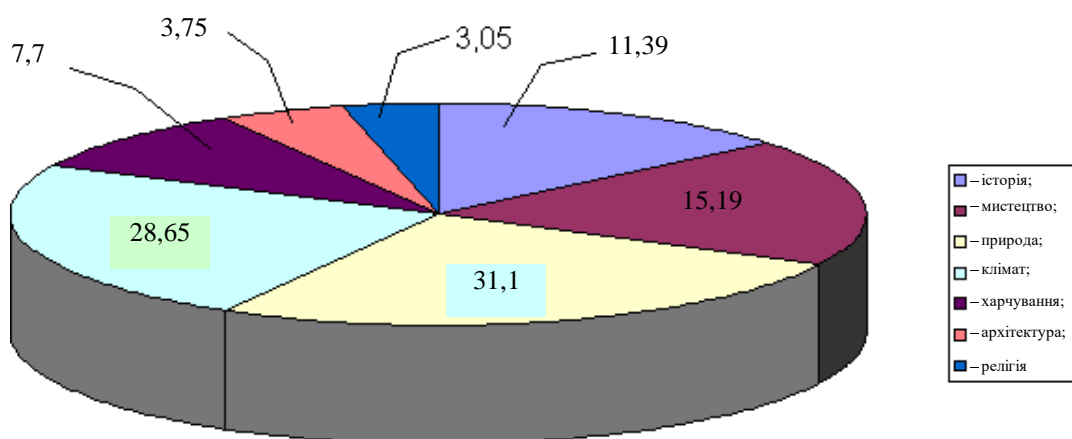

Рис. 2.1. Фактори атрактивності туристичних ресурсів Греції [9]

Відповідно до звіту конкурентоспроможності у сфері туризму за 2019 р., опублікованому на Світовим економічним форумі в Давосі, Греція займає 24 місце серед країн, що спеціалізуються на міжнародному туризмі [9], третє місце – у рейтингу доступності країни для туристів, а також дев'яте – за видатними світовими пам'ятками. Греція зайняла п'яте місце за рівнем розвитку туристичної інфраструктури та перше – за кількістю лікарів, які працюють у лікувально-оздоровчих закладах [13]. Щороку Греція приймає понад 19 млн. іноземних туристів, посідає 15-те місце з списку країн за в'їзним туризмом [19].

Країнами обслуговування іноземного туризму в Греції є сусідка – Італія (8,8%), Німеччина (17,5%), Франція (5,3 %), Великобританія (21,2 %), Нідерланди (5,2 %). На Західну Європу припадає близько 85% іноземних туристів у Греції [21]. Така залежність Греції від європейського

туристичного ринку, пояснюється, дешевими цінами на послуги, можливістю вільного пересування [22]. Так, наприклад, за офіційною статистикою, у 2016 р. Грецію відвідали 2,5 млн. німців, а це на 8,6 % більше ніж за попередній рік, а це дохід в казну на суму 2 млрд. євро (+ 4,6 %, за попередній рік) [28]. Тому, очевидно, що в перспективі Греція сприйтиме саме європейським туристам, а не з менш багатих країн світу.

Проте в умовах глобалізації Греція освоює перспективні туристичні ринки. Що року зростає кількість туристів з Східної Європи, Японії та Китаю. Розширення географії грецького туристичного продукту стимулює нові потреби в туристичних послугах, особливо в інфраструктурі.

Економіка Греції, незважаючи на окремі позитивні моменти з поглиблення європейської інтеграції, перебуває фінансовій кризі. Це пов'язано негативними наслідками її участі у європейській виробничо-господарській конкуренції, а також відчувається небажаний вплив з боку міжнародних фінансових структур. Сучасна економічна криза в Греції – це результат діяльності владної системи, яка управляється соціалістами та корупціонерами, які брали кредити в міжнародних фінансових донорів та збільшували державні витрати на соціальні потреби що привело до зростання зовнішнього державного боргу [15].

Сьогодні Греція вимушена проводити жорстку фінансово-економічну політику та непопулярні реформи, що спрямовані на оздоровлення економіки, а не на отримання кредитів та оплати боргів.

Валові доходи від туризму постійно зростають, незважаючи ні на, що (див. табл. 1). У період кризових 2008–2015 рр. помітне зменшення загальної кількості зайнятих у туризмі працівників, зменшення від 854,4 тис. у 2008 р. до 650,2 тис. – у 2015 р. Це можна пояснити вжитими заходами з боку держави щодо скорочення працівників, у тому числі, які працюють у туристичній сфері Греції. Якщо оцінювати міжнародні прибуття, то, порівняно з 2008 р., вони зросли з 15,9 млн. до 17,5 млн. осіб у 2015 р. Проте, кількість надходжень від міжнародного туризму в даний період зменшилася з

2008 по 2013 р., що можна пояснити, зменшенням витрат на подорож з 730 євро у 2008 р. до 650 євро у 2015 р. (див. табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка показників функціонування туристичної галузі Греції 2008–2015 рр.

Рік	Частка доходів від туризму у ВВП (%)	Частка зайнятих у туризмі (% віз заг. кількості)	Заг. чисельність зайнятих (тис. осіб)	Доходи від іноземного туризму в рік (млн дол.)	Чисельність іноземних туристів у рік (млн осіб)	Середні витрати за 1 тур (євро)	Загальна кількість готелів (одиниць)	Готельна ємність (кількість місць у готелях)
2008	16,8	18,7	854,4	11,6	15,9	730	9385	715 857
2009	15,9	17,7	798,6	10,4	14,9	697	9554	726 546
2010	16,0	17,6	786,0	9,6	15,0	640	9732	763 407
2011	15,8	17,6	720,6	10,5	16,4	639	9648	763 668
2012	16,2	18,3	688,8	10,4	16,9	616	9670	771 688
2013	16,4	18,7	661,0	11,8	17,9	661	9683	775 121
2014	16,7	19,2	659,3	10,4	17,3	657	9695	777 559
2015	17,5	20,3	650,2	12,2	17,5	650	9730	778 412

Складено за даними УВТО: [9].

Починаючи з 2007–2016 рр., грецькі урядові програми спрямовані на непряме розповсюдження реклами про Грецію, що дало можливість вийти зі своїм туристичним продуктом на ринки (Японія, Китай, країни Балтії, Скандинавії, України). Так, починаючи з 2010 р., до Греції щорічно стабільно приїжджає понад 40 тис. українців, з яких 25% – туристи паломники (чоловіки, які здійснюють паломництво на Святу Гору Афон) [14].

За останні роки в Греції розвивається сучасна та різноманітна туристична інфраструктура, яка обслуговує різноманітні потреби мандрівників, включаючи проживання та попит на культурно-масові заходи. Сьогоднішні можливості Греції можуть одночасно розмістити майже 800 тис. туристів, у 10 тис. готелів різного типу. Динаміка готелів, незважаючи на попередню кризу в державі, з 2008 р. по 2015 р. постійно зростала.

Уряд країни в період кризи дав можливість надавати послуги з ночівлі іноземним туристам та приватним підприємцям, дозволено здавати в оренду приватні будинки (кімнати, вілли), які повинні мати дозволи від Грецької національної туристичної організації. Тому кількість місць ночівель за вказаний період помітно зросла, уключаючи додатково ще можливість для іноземних туристів використовувати нічліжні місця в кемпінгах і

туристичних базах [19]. Тому загальна чисельність нічліжних місць та об'єктів, що надають порівняно недорогі послуги для ночівель, у країні збільшилася (див. табл. 2). Проте, швидкими темпами, зростає також кількість чотирьох та п'ятизіркових готелів, які надають сервісні нічліжні послуги. Наприклад, на початок 2017 р. їх загальна чисельність, за статистичними даними, складала 1168 одиниць із підвищеною системою обслуговування відпочивальників [13].

Таблиця 2

Рейтинг готелів Греції та кількість нічліжних місць у них станом на 01.01.2017 р.

Класифікаційний рейтинг готелів	Загальна кількість готелів	Чисельність місць у готелях
5 зірок	182	65 011
4 зірки	988	178 953
3 зірки	2008	234 877
2 зірки	4824	245 729
1 зірка	1788	64 786
Усього	9790	789 360

Складено за джерелами [2], [15]

Постійно зростаюча кількість туристів та більші вимоги до сервісу роблять необхідною ситуацію з вдосконалення інфраструктури, а також будівництва готелів та їх наближення до місць масового туризму.

В листопаді 2011 р. уряд Греції стимулюючи розвиток туризму, скоротив ПДВ у готелях з 12% до 6,5 % [20]. Держава й надалі законодавчо сприятиме діяльності готельного комплексу країни. Для розвитку сімейного туризму та відпочинку в Греції нараховується шість аквапарків, три з яких розміщені на острові Крит.

В Греції існують швидкісні автобани, найвідоміші автобан «Ігнатія» та «Салоніки-Афіни». Досить добре розвинутий авіаційний транспорт що має не аби яке значення для міжнародного туризму (42 аеропорти, 15 з яких міжнародні). Найбільші аеропорти Афіни, Корфу, Салоніки, Крит, Родос. У період з травня по жовтень збільшується чисельність чартерних рейсів із країн Європи. Не зважаючи, що Греція є переважно гірською країною, на її території розвинута залізниця, яка перетинає Пелопоннес. Загальна протяжність залізниці в 2016 р. – майже 2700 км [18]. Від Афінського

аеропорту до центру міста та морського порту в м. Пірей ходить швидкісний потяг, для подальшої відправки пасажирів, на острови, тут відправляються регулярні рейси. У Греції є 51 морський порт та 15 тис. місць посадки для морського транспорту, які оснащені місцями заправки, ремонту та зв'язку. В останні роки з'явилася послуга з надання гідролітаків, що корисно також і у сфері туризму.

Окрім того, Греція оптимізувала діяльність у пошуку нових форм туристичного обслуговування серед приватних структур малого бізнесу, а також реорганізувала управління туристичною структурою в цілому, що пояснюється підтримкою монопольних туристичних компаній, таких, як «Моузінідіс» та «Амботіс», «Фенікстоірс», які можуть протистояти на міжнародному ринку європейських туристичним операторам.

Греція спрямовує зусилля у реформуванні туристичної сфери на:

- покращення сервісу послуг національних туроператорів;
- розширення транспортних можливостей;
- посилення рекламно-інформаційної діяльності

Із цією метою починаючи з 2011 р., грецькі туристичні організації присутні майже на всіх міжнародних виставках з розвитку туризму [23]. Грецькі представники туристичного бізнесу беруть участь у щорічних загальноєвропейських виставках, нових форм та малопоширених видів туристичного обслуговування, представляючи паломницький туризм як один з видів культурно-релігійного туризму. Акцент у перспективах розвитку цього виду туризму грецькі представники роблять на зв'язках із православними державами – Україною, Грузією, Сербією, Молдовою, Румунією та Болгарією [15].

Туристична та обслуговуюча інфраструктура Греції має достатні показники щоб успішно увійти у світові лідери міжнародного туризму. Але розвиток туризму в Греції має кілька проблем, які не торкаються економіки. Наприклад, грецькі консульства стримують іноземних туристів із колишнього СРСР, тому що вони мають репутацію порушників громадського

спокою (п'яниць, дебоширів). Туристи-вихідці з третіх країн, є менш платоспроможними, тому не створюють значного фінансового зацікавлення з боку державних органів. Окрім того, на території України зараз триває війна. Тому грецькі посадовці бояться напливу біженців з України, враховуючи міграційний фактор, що Греція прийняла багато біженців з Сирії.

Грецькі туристичні фірми, які займаються іноземним туризмом, орієнтується на багатих туристів, тобто всі зусилля спрямовують на те, щоб у сучасних умовах економічного розвитку приїжджали більш заможні представники іноземних країн, які залишатимуть більші суми грошей та не порушуватимуть громадський спокій. Наприклад, як німці, французи, шведи, чи бельгійці, які залишають більше валюти поодинці, ніж групи туристів з Східної Європи.

На засіданні Генеральної асамблеї Асоціації грецьких туристичних підприємств був представлений пакет заходів щодо стимулювання розвитку галузі, спрямованої на субсидування внесків Організацією трудових ресурсів та зайнятості Греції (ОАЕД) для того, щоб 50 тис. безробітних могли отримати зайнятість у сезонних готелях; скасування обмежень для круїзних суден; впровадження програм «Green Tourism», «Cooperate and Innovate», «Alternative Tourism», «Upgrade in Tourism» та «System Ergani»; лібералізацію ринку наземного обслуговування всіх грецьких аеропортів; скасування зборів за посадку та паркування літаків у всіх грецьких аеропортах, за винятком Афінського [4].

Серед перспектив розвитку туризму Греції, на мою думку, варто зазначити про комплексне реформування галузі з врахуванням потреб туристів різних соціальних та вікових груп населення; організація кваліфікованої підготовка гідів зі знанням кількох мов та специфікою обслуговування в туризмі (знання архітектури, мистецтва, історії тощо); підняття ефективності рекламної діяльності з метою створення комплексного туристичного продукту; політика здешевлення турів з метою виходу на нові регіональні ринки світу; розширення інфраструктурного забезпечення

туризму країни; наукове та методичне забезпечення організації програм комплексного обслуговування турів.

2.2. Проблеми та перспективні напрямки розвитку туризму в Греції.

Коли говорять про тури в Грецію, іноді вживають поняття Греція «горить», але в цій країні дане явище має дві різні конотації.

Попит на будь-який туристичний продукт непередбачений. Користуючись певними законами, галузі туристи поспішають відвідати країну або навпаки, не хочуть приїжджати. Оскільки цей закон ще не вивчений, у туристичні агенції з'являється поняття «гарячий тур». Це означає, що часу до вильоту залишилося мало, а непроданих турів багато. Отже ціна знижується. І той, хто може швидко вирішити всі питання з поїздкою, може заощадити. Інша причина появи «горячих турів» - відмова від поїздки туристів, що вже оплатили тур.

Туристи, які відвідують та оглядають Грецію, або відпочивають на пляжах, очікує одна неприємність, а саме масові пожежі, які стали причиною того, що із відомих курортів почали тікати мандрівники. Грецькі пляжі затягнуті дуже густим шаром чорного їдкового диму. Погасити полум'я, що лютує, майже неможливо в зонах лиха – сильні вітри та небувала спека середини серпня цьому сприяють. Що року декількох постраждалих – з опіками доправили до лікарень. Туристів з готелів вивозять в безпечні місця, багато хто вже готувався до евакуації та завершення мандрівки. Найскладніша ситуація майже завжди в Аттіці та на о. Скіатос. Тут пожежі завдали шкоди трьом курортам, що розташовані на півдні. Отже, туристичний бізнес Греції, традиційно дає вагомий прибуток, має і проблемні сторони.

Власне варто відмітити, що кількість постраждалих від землетрусу в Греції досягла 260, зруйновано багато будинків. Серед туристів постраждалих немає. Сейсмологи попереджають про повторення підземних поштовхів. Директор Інституту геодинаміки при афінській обсерваторії Й.

Ставракакіс заявляв, що в Греції можливі землетруси після підземного поштовху магнітудою 6,5 балів. Сьогодні, фіксувались відносно слабкі повторні поштовхи магнітудою 4,9 бали. У регіоні Ахайя, що найбільш постраждала, повністю зруйновано 150 будинків та 650 дуже серйозно пошкоджені. У сусідньому регіоні Еліда стихія завдала шкоди та знищила 80 будівель та пошкодила 250. А ще 40 будівель повністю зруйновані в інших областях. Влада розпочала евакуацію сіл на Пелопоннесі, оскільки там їм загрожують зсуви від залишкових підземних поштовхів.

Зазначено, що критичні об'єкти інфраструктури на знаменитому Пелопоннесі не постраждали. Все гаразд з будівлями лікарень, шкіл, портів, готелів, пансіонів.

Міністр туризму Греції Аріс Спіліотопулос стверджує, що землетрус не завдав значної шкоди грецькому туристичному сектору. "На щастя, туристичний сектор не зачепили наслідки стихійного землетрусу. З нашою інфраструктурою немає абсолютно ніяких проблем", - сказав міністр туризму.

Туристична інфраструктура в постраждалих регіонах Еліда та Ахайя настільки сильна, що допоможе залагодити недоліки інших секторів місцевої економіки після нещодавніх неприємних подій, поки, що ніхто не скасовує тури, жоден турист не загинув та не постраждав. За даними грецької влади, готелі в регіонах, зачеплених землетрусом, також не постраждали. Стихія не завдала збитку знаменитим археологічним пам'ятникам. Грецька влада заявляє, що дві людини загинули, близько півтори сотні отримали поранення при стихійному землетрусі, який стався за 205 кілометрів на захід від Афін.[17].

Типовим явище Грецького туризму є страйки. Члени персоналу, що відповідає за збереження афінського Акрополя, часто оголошують про проведення 48-годинних страйків. Про це мовиться в заяві грецької профспілки працівників археології. Знаменитий Акрополь буде зачинений також 21-24 липня, коли місцеві працівники будуть проводити ще один,

чотириденний страйк.

Головними вимоги страйкарів є зарахування тимчасових і сезонних працівників до штату, на яких покладається грецьке міністерство культури у питаннях збереження та охорони пам'яток давності та старовини Греції. Цих працівників наймають на короткі терміни, їх трудові угоди та гарантії значно менші, ніж у постійних працівників. Страйкарі вважають: якщо їх умов не почують та не виконають, то вони зачинять для туристів ще й інші археологічні пам'ятки країни. Зазвичай, липень традиційно найбільш "гарячий" місяць для грецького Акрополя. Сотні тисяч людей піднімаються щодня під сонцем на "священну скелю", щоб побачити та помилуватися знаменитим храмом Парфенон.

Протести не проходять мирно, тому громадянин України теж можуть потрапити в це неприємне становище. Проте, цього разу громадян України не було серед учасників протесту. На запитання, чи постраждали громадяни України під час акцій протесту, що перейшла в погроми та безлади, посол відповів: «Ні. Не підтверджено жодного факту». За словами посла, постраждав офіс філії української авіакомпанії, де були розбиті вікна. У окремих українських громадян, за інформацією Цибуха, виникали проблеми з поверненням в Україну, але посольство надавало їм необхідну допомогу. На нашу думку, події, що сталися, позначаються на кількості українських туристів у Греції. Масові протести, визнані наймасштабнішими за останні 25 років, що охопили Грецію 6 грудня, коли під час сутичок з поліцейськими та груп анархістів, випадково загинув 15-річний хлопець. Троє поліцейських, підозрюваних у причетності до загибелі, були затримані та доставлені до суду залишаються під вартою.

Зріст туризму в Греції почалося відразу після завершення Олімпійських ігор в Афінах в 2004 році і повільно триває безперервно вже впродовж двох десятиліть. Це спостерігається перш за все по бронюванню на час вже після 20 серпня можна знайти вільні номери так повідомляють афінські туристичні фірми.

У історичній області Аттика, окрім знаменитого сонця ця частина Греції вражає надзвичайною різноманітністю ландшафту. Окремі пляжі Греції є місцем проживання та розмноження великоголового черепаха та морських котиків. За висновком Європейської Комісії з обстеження стану морського узбережжя країн, найчистіші пляжі Європи знаходяться в Греції.

Інших проблем, що чекають на туристів, практично немає. У Греції сьогодні навіть кишенькові злодії – рідкість. Вкрай рідкісні випадки шахрайства, за винятком таксі. Все решта залежить, безпосередньо від самого туриста.

У майбутньому в грецькому туризмі плануються значні інвестиції на розвиток усіх видів туристичного бізнесу, зокрема:

- рекреаційного;
- круїзного бізнес-туризму;
- паломницького;
- спортивного туризму.

Тури в Грецію що року стають все популярнішими та різноманітнішими і безперечно цікавими. Якщо кілька років назад Греція могла запропонувати в основному пляжі та шуб-тури з екскурсійною діяльністю, то сьогодні, пропонується більше 20 різноманітних комбінацій турів.

Висновки до розділу 2

Туристична Греція це – потужний туристичний центр європейського та світового рівня, яка має значну кількість туристичних ресурсів для подальшого розвитку галузі та індустрії. Система забезпечення туристичних послуг в Греції має деякі проблеми комплексного характеру, що потребують свого вирішення задля удосконалення сервісу в міжнародному туристичному обслуговуванні. Вплив іноземного туризму на життя та економіку Греції досить вагомий, він стимулює розвиток, насамперед, самих культурно-

економічних центрів та територій, де розміщені знамениті культурні об'єкти Греції, а також забезпечує умови виходу економіки держави з тривалої фінансової кризи.

РОЗДІЛ 3.

ОСНОВИ БАЗОВОГО ДОСВІДУ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В ГРЕЦІЇ ЯК ОРІЄНТИР ДЛЯ УКРАЇНИ

3.1. Екскурсійна діяльність в Греції як орієнтир розвитку міжнародного туризму в Україні.

Екскурсійна діяльність – це процес з організації мандрівок, що не перевищують 24 годин, у супроводі гіда за складеними маршрутами, з метою ознайомлення з пам'ятками культури, історії, природи, музеями, з визначними місцями. Під час екскурсії туристи мають можливість пізнати навколишній світ, природні явища та споруди, історичні об'єкти, побутові елементи, надбання та здобутки місцевості. Загальне та функціональне призначення екскурсії, власне є розвага, відпочинок та дозвілля, підняття пізнавального та культурного рівня спілкування.

Екскурсія являє собою – туристичну послугу, яка забезпечує задоволення естетичних, духовних, культурних, інформаційних та інших потреб туриста. Екскурсант це турист на екскурсії або тимчасовий відвідувач, який перебуває менше 24 год. в країні та на туристичному об'єкті.

Екскурсійна діяльність має свої особливі характерні ознаки: тематика, зміст, склад групи учасників, форму проведення, місце проведення, маркований маршрут, тривалість за часом, спосіб пересування, наявність гіда або екскурсовода, об'єкти показу та безумовно присутність власне самих туристів (екскурсантів). За змістом екскурсії можна поділити на багатопланові (звичніше оглядові) та тематичні. Останні, як правило, спрямовані одній тематиці або ряду подій. Такі екскурсії можна розподілити на історичні, природознавчі, екологічні, літературні, мистецькі, виробничі та інші програми.

По формі проведення екскурсій можна розділити на навчальні, звичайні, професійні, рекламні, екскурсії-прогулянки, екскурсії-лекції, екскурсії-концерти [14].

За якісним складом учасники екскурсії можна поділити на групові, індивідуальні, для студентів та школярів, для приїжджих та для місцевого населення. За місцем проведення екскурсії розподіл наступний: по місту, виїзд за місто, міжміські маршрути (інформаційний гід-супровід у дорозі). За можливістю так способом пересування екскурсії розділяють на пішохідні, змішанні з використанням транспортних засобів, а також комбіновані. Тривалість екскурсії може складати від 0,5 годин до однієї доби.

Підготовка до екскурсії проводиться у кілька етапів: підбір тематики екскурсії, створення програми екскурсії, підготовка гйда або екскурсовода до проведення екскурсії.

Вибір тематики екскурсії залежить від попиту, конкретного замовника або цілеспрямованого утворення переліку екскурсій. Конкретна тема екскурсії має об'єднувати усі пам'ятки в одне ціле.

Підготовка до екскурсії проводиться однією особою або творчою групою, склад другої залежить від тематики екскурсії. Можна залучати працівники заповідників, музеїв, галерей, інститутів, спеціалізованих туристично-екскурсійних організацій (екскурсійні бюро). Програма розпочинається з підбору необхідного матеріалу та його вивчення, аналізу, відбору об'єктів до показу, а також нагромадження знань по усіх розділах теми.

При роботі над матеріалами по темі екскурсії доречно скласти бібліографію літературних та електронних джерел, а також використовувати архівні та ексклюзивні матеріали, оповіді учасників подій та свідків з очевидцями, кінохроніку та інше. Головним та важливим етапом створення програми екскурсії є правильний підбір пам'яток до показу.

У Греції на національному обліку знаходиться дуже велика кількість об'єктів історії, архітектури, культури, археології, а музеї країни зберігають сотні мільйонів експонатів.

Об'єктом екскурсій можуть бути:

- природні пам'ятки та заповідники;

- місця, пов'язані з історичними подіями;
- будівлі та споруди;
- меморіальні комплекси;
- пам'ятки пов'язані з життям та творчістю видатних людей;
- мистецькі пам'ятки;
- експозиції в музеях, картинних галереях, виставки, ярмарки технічні експонати;
- об'єкти археології.

При значній кількості об'єктів необхідно звертати увагу на їх послідовність правильний підбір з врахуванням пізнавальної важливості, цінності змісту, функціонального призначення, а особливо безпеки.

Екскурсія не має бути перевантажена дуже великою кількістю відвідуваних пам'яток, щоб це збільшувати тривалість програми та зменшувати інтерес екскурсантів. Нормативна тривалість екскурсійної програми по місту займає 2,5 години, з інтересом сприймається п'ятнадцяти екскурсійних локацій.

При підготовці до екскурсії треба скласти паспорт кожного об'єкту, в програмі подорожі, має бути вказано назва об'єкта, конкретні події пов'язані з даним об'єктом з часовими проміжками, коли відбувались ті чи інші події, місцезнаходження, основні джерела інформації про об'єкт та бажано інформація про авторів, безпечність при відвідуванні, дозволи на фото та відео зйомку інша інформація

У Процесі підготовки створення екскурсійної програми необхідно врахувати розробку екскурсійного маршруту, глосарію та тексту екскурсії, методики проведення, виготовлення особливого демонстраційного матеріалу (фотографії, плакати), собівартість витрат та розрахунок вартості на екскурсійні послуги, затвердження програми екскурсії у встановленому порядку та інформація про рекламу екскурсійного маршруту.

При тренувальному обході маршруту гід чи екскурсовод повинен ознайомитись з планом розміщення площ та вулиць, визначити локації

зупинок та стоянок автобусів, розташування об'єктів та майданчики для кращого огляду, провести хронометраж маршруту.

Після пробного об'їзду затверджується остаточний текст екскурсії, на основі якого гід або екскурсовод підготовлює індивідуальний конспект, а також різноманітні варіанти типової екскурсії.

На основі остаточного тексту, індивідуального конспекту екскурсовода, контрольного обходу та об'їзду, встановленого хронометражу маршруту, формується паспорт екскурсійного маршруту та всі документи розглядаються при подачі на засіданні методичної комісії. Яка в свою чергу приймає матеріали та шляхом обговорення на методичній раді екскурсовод, який обрав дану екскурсію, захищає її.

Греція є це країна де народилась сучасна західна цивілізація, на її території розташовані історичні будівлі, культові ансамблі, залишки древніх міст та центрів, дивовижних храмів. Екскурсії до музеїв та огляд старожитностей це окрема галузь туристичної індустрії.

Тільки в самих Афінах розташовано 35 музеїв та об'єктів показу археологічних старожитностей цінністю світового рівня. У країні налічується майже 260 музеїв, частина експозиції яких знаходиться просто неба, на руїнах храмів, культових споруд та носить археологічний характер [2].

Для прихильників пішохідного туризму пропонуються маршрути в національних парках. В країні такими оголошені п'ять територій. В яких обмежена господарська діяльність, за винятком необхідності задоволення власних потреб. Для людей прокладені стежки, обладнані майданчики для перепочинку, літні будиночки. Туристів можна прийняти на 55 гірських та альпіністських базах, що збудовані на висотах від 900 до 2600 м. На яких туристи забезпечені всім необхідним, а також досвідченими інструкторами і провідниками.

Цікавим об'єктом в Греції є Метеори – монастирі, що побудовані на вершинах високих скель. Вони красиві та привабливі через контраст гірських пейзажів. У більшу частину монастирів можна піднятися лише на

підйомниках, що історично було пов'язано з безпекою мешканців та їх ізоляції при здійсненні релігійних обрядів.

У Греції майже уся земля наповнена археологічними цінностями, а кожний її регіон пов'язаний з міфами та легендами. Будь-який камінь знає Сократа та Олександра Македонського. Кожен турист згадує в першу чергу стародавню Грецію, відому по історії та міфами. Отож, екскурсійні послуги в Греції користуються величезною популярністю. Екскурсійний тур може поєднуватись з відпочинком на морі.

Географія екскурсійних турів просто вражає. Македонія – найбільша область Греції на півночі. Тут розташовані великі родючі низовини, вкриті лісами, з озера, красиві водоспади, а також печери, чудове узбережжя, маленькі села, що живуть рибним промыслом [1].

Перш за все Македонія відома археологічними пам'ятниками світового значення. Центром є морський порт в Салоніках. Місто володіє численими римськими та візантійськими пам'ятниками, найвідоміший – Біла Вежа. Збережене і старе місто з безліч візантійських церков.

Античні знахідки, щорічно поповнюють музеї. Експонатами надходять з Північної Греції до різних музеїв, Цікавими є артефакти знайдені під час піратських розкопок на території Греції. Колекціонери, які живуть у Греції або на території ЄС, якщо підозрюються в придбанні артефактів з незаконних археологічних розкопок, за звичай передають їх безкоштовно Греції, у фонди музеїв галерей країни.

У музеї Візантійської культури в Салоніках, збудований за хронологічним принципом, починається періодом раннього візантійського часу та закінчується періодом пізнього середньовіччя. Всередині кожного періоду представлені церкви, житлові будинки, могильники, що були досліджені під час розкопок у Салоніках та околицях.

У самому ж місті цікавими є численні археологічні пам'ятки римських, візантійських та османських часів. Будівлі візантійського періоду використовується за призначенням бо це є церкви, а от мечеті та турецькі

лазні є музейно-виставковими залами міністерства культури. Фортеця «Кастро» в Салоніках, була збудована ще за візантійських часів та використовувалася як в'язниця аж до 80-х років ХХ століття.

Пам'ятки на о. Фасос доступні через сполучення — поромом, який відправляється з Кавали. Античне місто Фасос, вперше згадується у VII ст. до н.е., багата історія, якого відображена, зокрема, римськими акведуками та фортецями, які були збудовані за часів султана Мухаммеда. Будівлі зосереджені вздовж затоки у північній частині острова, де раніше були торгові та військові пристані. В Ліменасі на острові є музей, де знаходяться старожитності періоду неоліту та енеоліту [13].

Пам'ятки класичного та середньовічного періодів перебувають не в ідеальному стані. Туристи, які відпочивають, орієнтуються на спокійний відпочинок біля моря — пляжі, таверни, ресторанчики, морські прогулянки. Музей та пам'ятки античності відвідують одиниці.

На північному-заході Греції в регіоні Епір – переважно всі гірські схили покриті лісами. Лагуни, річки та озера – це заповідники, де знаходять прилисток тисячі перелітних та водоплавних птахів. Тут неймовірно морське узбережжя та галькові пляжі.

Фессалія розташована в центральній частині Греції. Область оточена високогірними масивами, які формують Фессалійську низовину, згідно міфології, тут знаходиться житло богів та країна кентаврів.

Пелопоннес – південна частина материкової Греції. У XIX ст. тут був проритий відомий канал, Корінф, що перетворив міфічний Пелопоннес на острів. Вагоме значення мають міста Лутракі відоме мінеральними водами та Корінф – великий торговий і транспортний вузол країни.

Знамениті пальці – півострів Халхідікі в Егейському морі. Це 500-кілометрова смуга піщаних пляжів, гори вкриті густими лісами, повітря наповнене ароматом соснових пралісів, що простяглись берегу моря. За древніми міфами тут жили титани – суперники богів. У битві з ними бог моря Посейдон втратив свій тризуб: так за легендою виник півострів Халкідікі.

Афон з пересердя кинув у богів кам'яну глибу – зараз це Свята гора Афон. Це курортне містечко користується великою популярністю у туристів.

Острівний простір Греції складає 20% території країни. Видовжений острів Крит є чудовим морським курортом. Розташований дещо відокремлено від материкової Греції та інших островів. Крит гірський острів, але на півночі схили знижуються, переходячи в зелені рівнини та піщані пляжі. Південне узбережжя дуже різко обривається, утворюючи скелясті кручі [14].

На острові Крит найбільше враження справляють пам'ятки крито-мікенського періоду – Маллія, Кнос, Амніс. Залишки руїн Кносського палацу є зразок пам'ятки, яка потерпає від надмірної уваги туристів та популярності. Наплив людей такий великий, що до окремих об'єктів вишиковується черга. Знаменитий портик з головою бика огорожено стовпчиками та металевими тросами. У зв'язку з величезною кількістю туристів багато об'єктів обгороджено, це привносить нові елементи в інтер'єр пам'яток, теж саме стосується окремих не зовсім органічних реставрацій.

Природніше виглядають руїни палацу в Маллії. Проведена музеєфікація дозволяє туристам безперешкодно перебувати у приміщенні палацу. Там де йде реставрація або розкопки, накриті навісами з скла.

Трагічний досвід на о. Сантоніні засвідчив небезпечність таких укриттів. Через таку ситуацію в Маллії вхід на такі об'єкти закрито. А отже, знахідки з цих об'єктів будуть зберігатися в музеї міста Іракліон, де відбувається реекспозиція, що зовсім збіднює сприйняття туристами пам'яток старовини.

У Маллії є павільйон, де експонуються фотографії та різні креслення, що відображають історію пам'ятки, а також плани та макети реконструкції. Територія під охороною, квиткова каса, ресторація, туалети, майданчик для автотранспорту, смітники. Таким чином, незважаючи на те, що об'єкт знаходиться за три кілометри від курортного села з однойменною назвою, відповідно забезпечена необхідною інфраструктурою для

обслуговування.

Інакше враження від руїн мінойської пам'ятки — Амніса. Вона розташована в селищі Картерос, недалеко від Іракліона. Ця мінойська затока досліджена археологом Спиридоном Марінатосом у 1929 — 1938 рр. Артефакти зберігаються у археологічному музеї міста Іракліона. Тут знайдені відомі фрески з ліліями, багато громадських та житлових будівель мінойського періоду, храм Іліфії до прикладу. Пам'ятку не відвідують туристи. Руїни заросли травою та чагарником. Під'їзду та стежки для пішого підйому до об'єкту немає. В охоронній зоні зупиняються туристи з кемпінгом та наметами [19].

В самому Іракліоні можна ознайомитись з експозицією Історичного музею. В якій представлено матеріали від візантійського періоду та до початку ХХ ст. Експонати розташовані на трьох поверхах будівлі. У музеї є оригінали робіт Ель Греко. В місті є неймовірні пам'ятки архітектури, пов'язані з епохою венеціанців. Фортеця, портові споруди, вілли, церкви, фонтани збереглися у прекрасному стані та постійно реставруються. В Редімно — портовому місті на Криті, яскравою пам'яткою є венеціанська фортеця Кастро, розташована на узбережжі у відмінному стані та музеєфікована. Багата та різноманітна експозиція археологічного музею в цьому місті. Вона розміщує у собі не тільки пам'ятки епохи неоліту та крито-мінойської епохи, але також і архаїчного, еллінського, класичного та римських часів [15].

Кіклади – архіпелаг в південній та центральній частинах Егейського моря. Складається з островів, утворюючи кільце з центром на о. Делос. Насамперед архіпелаг залитий сонячним світлом та дихає морським бризом. Тут існувала одна з найбільших цивілізацій Середземномор'я – відома як кікладська культура.

Острів Евбея – один з найбільших островів Егейського моря, має неповторну красу та своєрідність, що безумовносприяє розвитку туризму.

Вздовж узбережжя Туреччини, розташований архіпелаг Додеканес.

Комфортне літо та м'яка зима, що відзначається опадами, робить клімат Додеканеса найздоровішим у Середземномор'ї. Найвідоміший та одночасно найбільший острів архіпелагу – Родос. Популярний туристський регіон, де багато якісних готелів та все є для затишного, спокійного відпочинку. На Родосі багато пам'яток мистецтва різних часів. Збереглися об'єкти античності, наприклад руїни храму Афродіти III ст. до н.е. Серед середньовічних пам'яток – візантійські храми, комплексні споруди, зразки оттоманської архітектури XVI-XIX ст.

Іонічні острови серед яких найвідоміший – Корфу, що увібрав в себе традиції різноманітних культур, які процвітали на острові у різні часи. Одноименне місто Керкіра епіцентр для туризму. Має дві фортеці, стару частину міста з вузькими вуличками, арками, венеціанською будівлею мерії та церквою св. Спиридона, квітучі двори з металевими балконними поручнями. Місто Керкіра справляє на туристів велике враження.

Статус Греції, як оплоту не тільки античної культури, але й православ'я. В загальному 98% населення країни православні християни. Тут невеликий населений пункт має храм. У країні багато культових монастирів, у них перетинаються прочанам та туристи. Особливим статусом виділяється і користується Афон або чернеча держава. Тут дуже багато місць пов'язаних з Апостолом Павлом. Православна Церква розділяє поняття «паломництво» та «паломницький туризм». Перше носить релігійний характер та призначене для релігійних та церковних людей. Допускається відвідування храмів та монастирів та участь у богослужіннях. Паломницький туризм – це екскурсії до освячених місць [14].

Міністерство туризму Греції має намір цього року приділити особливу увагу розбудови інфраструктури нового типу туризму для паломницького. В країні розробляється маршрут «За кроками апостола Павла», який буде завершений до 2024 року.

Досвід Греції також показує, що якщо пам'ятки включені в реальне активне використання міського життя та використовується не лише як об'єкт

споглядання і огляду, а і як музей чи виставкова зала, а може культовий об'єкт, місце для проведення конференцій або інших заходів, то це забезпечує пам'ятці успішне, тривале життя.

3.2. Аналіз досвіду розвитку інфраструктури для туризму в Греції

У Греції життя населення пов'язане з морем. Частина грецької території знаходиться на островах. З початку квітня до кінця жовтня туристам пропонують різні програми відпочинку в тому числі і на яхтах різного класу. Мандрі в узбережжя та островів. Тривалість таких мандрівок коливається від 3-4 днів і до місяця часу. Яхти можна взяти напрокат з екіпажем або без нього.

Незважаючи, що Греція в цілому за сприйняттям є тепла країна та суцільний морський курорт, але 15 її гірських вершин вкриті снігом, а взимку схили стають доступними для гірськолижників. В середньому, висоти сягають від 1500 до 2300 м. Прокладені та обладнані лижні траси, побудовані готелі, підйомники, ресторани для туристів [13].

На всіх базах є лижне спорядження, досвідчені інструктори які проводять навчання туристів-початківців. Розбудовані автошляхи, під'їзні доріжки до трас, паркувальні місця. Дуже популярними є траси на горі Парнас (2390 м). Тут прокладено 15 трас, з обладнаними підйомниками. Які названі міфологічними іменами: Бахус, Афродіта, Гермес.

Міністерство розвитку туризму Греції сприяє їх розвитку та просуванню. Проте варто враховувати, що траси нескладні та цікаві лише новачкам та аматорам. Професіонали вважають їх занадто простими. Однак катання на лижах можна поєднувати з екскурсійними програмами та відвідуванням грецьких дешевих ресторанів.

Греція має вражаючу берегову лінію, багато різних за величиною островів. Моря навколо Греції достатньо мілкі, які приваблюють любителів підводного плавання, а наявність на дні історичного матеріалу, доступного для огляду, дає можливість організувати спеціальні тури.

Навчання підводному плаванню та занурення з аквалангом дозволяється тільки за наявності ліцензії. Морське дно володіє предметами, що представляють археологічну та історичну цінність.

Сьогодні у Греції 25 аероклубів, які пропонують послуги з навчання пілотуванню на літаках малої авіації та вертольотах. Така мала авіація разом з вертольоти є ефективною для транспортування туристів на невеликі острови.

Розкішний відпочинок на курортах Греції передбачає катання на конях. Кінні клуби пропонують туристам різні програми, що включають навчання верховій їзді, а також катання з інструктором або без нього, і безумовно спортивні змагання. Існують відкриті і закриті іподроми, яких нараховують близько 24 по всій території Греції [19].

У гірському масиві Балкан – дуже багато печер, нараховують понад 7,5 тис. Окремі займають важливі місця в рейтингу визнаних світових спелеологічних пам'яток. Мають природну цінність та славляться своїми сталактитами та сталагмітами. Наукова цінність їх у археологічних знахідках та наскальних зображеннях. Деякі печери обладнані та відкриті для організованого туриста, а окремі, зважаючи на наукову цінність експонатів чи складність маршрутів, доступні лише для фахівців з спеціальним спорядженням.

У Греції широко використовуються з лікувальною метою майже 40 джерел мінералізованих термальних вод. Отже, мінеральні води використовуються для інгаляцій, пиття, лікувальних ванн, гідромасажу. Розвинена мережа санаторіїв, з новим обладнанням, кваліфікованими кадрами по всій країні. Багатовікова практика та сучасні методи водолікування широко використовується при поліартритах, лікуванні гінекологічних захворювань, опорно-рухового апарату.

Кращим курортом з термальними джерелами в Греції вважається "Каммена Вурла", розташована за 178 км від Афін. Курорт оточений горами з лісами, на узбережжі моря, з сухим теплим кліматом, що ідеально підходить

для відпочинку та лікування [4].

Все більшої популярності набуває у Греції сільський туризм, а це є туристичним орієнтиром для України. Туристи бажають познайомитися з гостинністю, пізнати місцеві звичаї та страви національної кухні, прийняти участь в зборах врожаю та місцевих промислах.

В готельну сферу Греції вкладені великі капіталовкладення та іноземні інвестиції. Побудовано багато нових, а також реставровано існуючі готелі до рівня європейського класу. В переліку 7400 готелів, за національною класифікацією. Найбільший місцевий ланцюг готелів "Грекотель" має в своєму складі 4555 номерів в своїх готелях. Поруч з великими готельними комплексами є і дешевші готелі. Часто практикують розміщення туристів в кемпінгах, та наметах. За рівнем сервісу кемпінги поділяються на три категорії [2].

Останнім часом Греція – країна конгресового та бізнес туризму. Збудовано достатньо конгрес-центрів, обладнаних сучасною технікою. В Афінах існує 15 спеціалізованих конгрес-центрів. В кожному центрі є готель для учасників. Декілька конгрес-центрів розташовані на островах Сантоніні, Родос, Корфу в затишних готелях, де атмосфера сприяє творчості та спокійному відпочинку. Більше десяти спеціалізованих компаній займаються організацією бізнесового та конгресового туризму.

Виставкова діяльність широко використовується в туризмі. Проводяться міжнародні туристичні та промислові виставки, що привертають значну кількість гостей.

Країна з спекотним кліматом, як це не дивно, виробляє чудові хутряні вироби та шуби. Звідки в Греції шуби, і як так що з'явилися шубні тури? Хутряне виробництво народилося у Касторі приблизно в XIII ст. В цьому регіоні Греції зима холодна. На початках це була необхідність. Далі, коли шуби стали популярними в Європі, греки налагодили експорт. З тих часів Касторі була «шубним царством», відомим на весь світ. Спочатку шуби привозили в Польщу для продажу на ринках та магазинах. Але мито

зростало, оренда прилавоків теж. Експортери що займались доставкою хутра і шуб вирішили, що покупці самі приїжджали за шубами в Грецію. Відповідно, можна купити хутро дешевше також відвідати інші місця в країні. Так з'явилися шуб-тури в контексті шоп-турів. Такі тури бувають з зобов'язанням та без нього. Зобов'язання це коли оплачуєте незначну плату за поїздку та зобов'язуєтеся купити хутряні вироби. За невиконання зобов'язання оплачуєте поїздку повністю. Шуб-тури без зобов'язань, коли ви одразу оплачуєте тур, якщо не купили шубу, то не маєте ніяких зобов'язань.

Нерідко греки пропонують рекламні тури для агентств з метою ознайомлення з готелями та країною й визначними пам'ятками, а також з приймаючою стороною. Наприклад, в 2017 році в Салоніках відбулася виставка «Філоксенія 2017». У павільйонах HELEXPO свої стенди представляли 800 учасників з 40 країн світу, в тому числі і з України. В цей час з туристичною виставкою в Салоніках відбулась і виставка готельного обладнання *Hotelia*, а також спеціалізована експозиція, приурочена оздоровчому туризму *Philoxenia&Spa*. Під час роботи виставки було вручено щорічні нагороди в сфері готельного бізнесу та туризму [23].

Мандрівка на яхті по морях стає все популярнішою серед туристів. Не будучи професіоналом можна взяти участь у Егейській регаті, оплативши оренду місця на яхті. Вартість оренди яхти разом зі шкіпером спів ставна з ціною відпочинку в готелі, проте різницю між двома видами відпочинку важко порівнювати. Хто не любить подорожі на яхті, пропонується морський круїз на судні з заходом в основні туристичні порти Греції. Як правило, групові тури заздалегідь розроблені програми з конкретними датами вильотів та маршрутами. Ось такі тури зручно реалізовувати як готове рішення для масового туриста.

Такі тури розраховуються індивідуально під конкретного туриста, з огляду на його вибраний маршрут, який склала туристична фірма. Супровід пропонує різне бронювання готель, авто, гід, квитки на пором, літак. Стереотипно, багато хто думає, що індивідуальний підхід формує високу

вартість туру. Ціна залежить від статусу готелю та марки авто. Не всі фірми займаються індивідуальними турами. Різновидами таких турів є: автобусні тури, винні тури, гастрономічні, весільні тури, бізнес-тури, корпоративні.

В Греції простіше та цікавіше пересуватись на авто. Якщо не любите бути на одному місці, а бажаєте швидко пересуватися з одного місця в інше, вам цікаво не тільки відвідувати визначні пам'ятки, але бувати в малодоступних місцях з мальовничими пейзажами, відчувати себе незалежно, самостійно, то автомобільний тур – це, ваша поїздка.

Греція країна культу їжі. Якщо ви любите смачно поїсти. Якщо ви цініте здорову їжу. Вам подобаються морепродукти, овочеві страви, м'ясна кухня, яка супроводжується натуральними винами. Очевидно, що це грецька кухня – те, що вам потрібно. Зайшовши у перший ресторан, не гарантує вам, що там буде щось приголомшливе. Здебільшого, очікуйте звичайну таверну. Але з відмінними стравами. В індивідуальному порядку можна формувати тур по грецьких тавернах.

Греція, як країна, так і не стала індустріальною, тому з екологією ситуація досить пристойна. ЄС вклав досить багато коштів у грецькі очисні споруди, тому, незважаючи на велику кількість готелів, моря залишаються чистим. Проте, екологічний туризм допускає проживання не в готелях, а в сільській місцевості. Тут дуже розвинені піші прогулянки в заповідниках або проживання на фермі. Екологічні тури популярні серед європейців. При бажанні можна організувати такий тур, як індивідуальний.

Висновки до розділу 3

В останні роки грецький туристичний бізнес динамічно розвивається, отже, зростає попит на діловий туризм. Сучасні готелі та комунікації Греції дозволяють бути на зв'язку та керувати справами.

Все більше компаній організовують для своїх клієнтів корпоративний

відпочинок у Греції. Пропонуються, як стандартні туристичні пакети, проте, можна їх доповнити різними програмами заходів, спеціально для корпоративного індивідуального відпочинку.

В Греції пропонується багато готелів з конференц-залами. Тут проводять конференцій, з'їздів, ділові зустрічі разом з відпочинком та екскурсіями, що надає заходам іншого змісту.

Популярні Spa-центри, прекрасно прижилися на грецькій землі. Статусні великі готелі мають свої Spa, що дуже зручно для туристів. Таким чином, відпочинок у Греції можна поєднати з процедурами для оздоровлення та краси.

РОЗДІЛ 4.

НАПРЯМКИ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ ТА ГРЕЦІЇ В СФЕРІ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ

4.1. Історичні передумови українсько-грецьких відносин

Українсько-грецькі стосунки сягають коріннями у глибину віків, аж до періоду грецької колонізації. У IV ст. до н.е. грецькі міста на українському узбережжі Чорного моря досягли найкращого процвітання.

Ольвія була найбагатшим містом в гирлі р. Бугу. До важливих центрів належали: Херсонес та Феодосія на узбережжі Криму, Пантекалей сьогодні це Керч, та інші міста-колонії східного Криму. Кілька століть розквітали дані колонії, де греки займались різноманітним ремеслом, торгівлею, поширювали і розповсюджували грецьку культуру, мистецтво та освіту.

У I ст. до н.е. Римська імперія підкорила Чорноморське узбережжя, але грецькі міста були економічно та політично стабільними. В III ст. н.е. міста зазнають удару готів, а з 370 року їх знищують гуни.

Починаючи з 885 р. вже через Київ прокладений річковий шлях по Дніпру "із варяг у греки", що сприяло трансформації Києва у політичний, економічний та торговельний осередок, який зв'язував Візантією, з Русю, а у складі першої була Греція.

У 988 р. поширення християнства у Київській Русі було з Візантії. А в ті часи основу Візантійської культури складала саме культура Стародавньої Греції.

В 1037 р після приїзду з Константинополя до Київ грецького митрополита протягом часів Київської Русі лише двічі на цю посаду призначалися священики не греки. Церква здійснювала величезний вплив на розвиток культури Київської Русі. Будівництво лише Софії Київської є підтвердженням того, наскільки великим та всеохоплюючим був вплив грецької православної церкви [14].

Підтримуючи зв'язки з Грецією Київська Русь в 1100 р. заснувала на

Халкідіках монастир Святого Пантелеймона цілителя. В якому і по сьогоднішній день бережливо доглядають ікони та рукопис, разом з монастирським майном дарованим православної церкві Греції від Київської Русі.

Відомий Князь Костянтин Острозький заснував у власному маєтку в Острозі ліцей. Запросив з Греції викладачів греків, Никифора Кантакузіна, Діонісія Палеолога, Кирила Лукаріса. Українські і грецькі вчені розвинули у 1580 році Острогський ліцей до статусу академії. Високо оцінював діяльність академії та грецького вченого К.Лукаріса український поет Іван Франко.

Офіційно польська еліта та католицька церква називали українців особами "грецької віри". Приналежність до грецької обрядовості в християнстві, особливо, на Галичині було ознакою української національності.

А вже у 1586р. у місті Львові відкрили першу греко-слов'янську школу, а ректором був грецький вчений Арсеній. Під його керівництвом в 1591 р. була видана перша в Україні греко-слов'янська граматика.

Про престиж грецької мови свідчить один із наказів кошового отамана та гетьмана П. Сагайдачного, державного діяча та відданого покровителя православ'я, в якому передбачалось особливе матеріальне забезпечення викладачів грецької мови.

Відродження української культури, зміцнення "грецької віри", стало потужним імпульсом боротьби українського народу під керівництвом Богдана Хмельницького, якого ще Кромвель називав "генералісимумом грецької церкви" [1].

Відомим та одночасно головним перекладачем з грецької мови при гетьмані був теж грек, від якого бере початок славнозвісний рід Драгоманових, відомих у історії української культури. В 1657 році Богдан Хмельницький спеціальним універсалом запросив греків переселитися на українську землю до міста Ніжин.

В турецький період значна частина греків залишила рідну батьківщину, чимало з них знайшли прилисток в українських землях. Працездатність та обдарованість греків, вміння долати перепони, щирість та відкритість у взаємних стосунках посприяли їхньому становленню на чужині. Окремі з стали знаменитими та знатними підприємцями.

З нагоди 220 річчя Маріуполя 25 березня 1998 р. відбулось відкриття пам'ятника митрополиту грецькому Ігнатію, одному з засновників Маріуполя та ще 25-ти грецьких поселень, в знак пошани та духовної єдності православних церков України і Греції [4].

Основні двосторонні візити і контакти:

- Перший офіційний візит Прем'єр-міністра України В.П.Фокіна до республіки Греція (15 січня 1992 р.), – підписано Протокол про встановлення дипломатичних відносин між Україною та Грецією.
- Офіційний візит до України міністра закордонних справ республіки Греція К.Папуліаса (1994 р.).
- Державний офіційний візит Президента України Л. Кучми до республіки Греція (1996 р.), – підписано Договір про дружбу і співробітництво між країнами.
- Офіційний візит в Україну Президента республіки Греція К. Стефанопулоса (15-17 грудня 1997 р.).
- Офіційний візит міністра оборони республіки Греція А. Тсохадзопулоса до України (серпень 1999 р.).
- Офіційний державний візит Прем'єр-міністра України В. Ющенка до республіки Греція 2005 р. (підписано Угоду між Урядами України та республіки Греція про співробітництво у боротьбі з тероризмом, обігом наркотиків, організованою формою злочинності [19].

4.2. Основні напрямки співпраці.

4.2.1. Між урядова співпраця

Українсько-грецькі відносини — між Україною та Грецькою Республікою почались з утворенням сучасної Української держави.

Греція визнала Україну 31 грудня 1991 року. Обидві держави встановили дипломатичні відносини ще в 1992 році. Республіка Греція відкрила посольство у Києві в 1993 році, генеральні консульства вже діють у Маріуполі та Одесі [1]. Україна також відкрила посольство в м. Афінах, а з 2004 року діє генеральне консульство у місті Салоніки. Країни — повноправні учасники Організації з безпеки та співробітництва у Європі та Організації Чорноморського економічного співробітництва.

Простежується перспектива співпраці парламентарів в рамках ПАЧЕС та ПАРЄ, а також Міжпарламентської православної асамблеї. Розробляються питання організації в 2002 р. візиту Голови Парламенту Греції А. Какламаніса до України на офіційне запрошення Голови Верховної Ради України І. Плюща. Посол республіки Греція Панайотіс Гумас вручив вірчі грамоти 25 лютого 2002 року.

Важливий фактор зміцнення дружніх відносин — інтенсивні гуманітарні зв'язки та присутність української діаспори у Греції та грецької громади в Україні відповідно. За даними перепису 2002 в Україні мешкає 91,5 тисяч етнічних греків, з них 77,5 у Приазов'ї.

Громадяни республіки Греція та України мають право безвізового в'їзду в Україну та у Грецію відповідно до 90 діб впродовж наступних 180 діб.

Греція офіційно підтримала входження України до Ради Європи, розцінюючи це як фактор покращення та зміцнення демократії та безпеки в Європі. Республіка Греція позитивно сприйняла ідею та бажання України щодо встановлення негайного та особливого партнерства з країнами НАТО і співпрацює в цьому з Україною [19].

Республіка Греція та Україна домовились про особливу співпрацю в

галузі туризму 12. Березня 2009. Про це повідомляє прес-служба Міністерства закордонних справ Республіки Греція. Під час зустрічі з послом України в Республіці Греція В. Цибухом міністр туризму Республіки Греція К. Маркопулос підтримав пропозицію про підписання між країнами меморандум про співпрацю у галузі туризму. Та відкриття в м. Києві представництва Національної туристичної організації Республіки Греція.

По даних генерального секретаріату служби національної статистики Республіки Греція, впродовж останніх трьох років спостерігається поступове зростання як в'їзних, так і виїзних туристичних потоків.

Характерною особливістю є перевищення в'їзного туризму над виїзним, що якісно та позитивно впливає на економічний розвиток Республіки Греція, формує позитивне сальдо за статтею „Подорожі”.

4.2.2. Культурно-гуманітарне співробітництво

Базовими документами, в межах яких здійснюється українсько-грецьке співробітництво в культурній та гуманітарній і освітній галузях, є Угода між Урядами України та Грецької Республіки про співробітництво в галузі культури, освіти та науки від 1996 року та Програма про співробітництво у сферах культури, освіти та науки від 2002 року. На виконання зазначених програм щорічно між двома країнами відбуваються активні обміни у галузі культури і освіти. Суттєвою є співпраця за напрямком побратимства міст і регіонів існує вже 15 угод.

Суттєво для поглиблення дружніх відносин між Україною та Республікою Грецією у справі збереженню національної самобутності та ідентичності українців у Республіці Греція, було відкриття в 2010 р. у парку «Гуді» в Афінах, а також у 2014 році пам'ятника Тарасу Шевченку, що були збудовані коштом українських та грецьких підприємців.

Починаючи 2017 р. Посольство успішно реалізує комплекс заходів у рамках іміджевої бюджетної програми МЗС України.

Незмінним пріоритетом двостороннього гуманітарного

співробітництва є оздоровлення українських дітей в Республіці Греції. Зусиллями Посольства Республіки Греції та Грецько-Української Палати, що літа у Республіці Греція відпочивають українські діти, останнім часом - із населених пунктів з лінії зіткнення Донецької та Луганської областей та з родин учасників протидії російській агресії на Сході України. З початку російського вторгнення у лютому 2022 року в Греції було оздоровлено 1200 дітей, зокрема з територій, що зазнали російської агресії.

Реабілітацією та відпочинком дітей за власної ініціативи займаються також громадські товариства в м. Патри, Салоніки та Метрополії Елладської Православної церкви.

4.2.3. Науково-освітня співпраця

На науковому та освітньому напрямках реалізується потенціал українсько-грецької співпраці у галузі вищої освіти.

Діють прямі угоди про співробітництво між низкою вишів України та Республіки Греція, серед яких: Національний авіаційний університет, Київський національний університет, Київський національний торговельно-економічний університет, Одеський національний морський університет, Харківський національний університет, Маріупольський державний університет. Дані заклади співпрацюють з університетами Салонік, Афін, Патри та Яніни.

В Маріупольському університеті утворено Інститут українсько-грецької дружби та елліністичних досліджень. На відкритті у квітні 2008 р. взяв участь Президент Республіки Греція К. Папуляс. Університет – єдиний вищий навчальний заклад у Європі, крім Греції і Кіпру, де понад 700 студентів впродовж п'яти років опановують грецьку мову, історію і культуру Республіки Греція. В університеті створено факультет грецької філології – який є єдиним в Україні. Для окремих студентів – це основна чи друга спеціальність. А вже з 2005 р. на факультеті працює Центр грецької мови Міністерства освіти і релігії Республіки Греція, який дає можливість

отримати міжнародний сертифікат після складання іспиту, який підтверджує знання грецької мови та культури. Робота факультету спрямована на підготовку викладачів грецької мови, а також є науково та навчальною базою розвитку освіти греків Приазов'я.

Мета Інституту українсько-грецької дружби і елліністичних досліджень полягає у зміцненні та розвитку співпраці науковців України, Республіки Греція та Кіпру, розширення міжнародних зв'язків у галузі науки, освіти і культури. Дослідження інституту, дозволять забезпечити вивчення грецької мови, культури, історії, традицій грецького народу, популяризувати культуру греків Приазов'я, пропагувати ідею еллінізму в Україні.

Можливості які відкриваються при підписанні договору про співробітництво з університетами Греції, зокрема, Афінським національним університетом. Один з пунктів передбачено допомогу МДГУ у викладанні української мови та культури на кафедрі славістики цього Афінського університету, що засвідчує про підвищення інтересу до України у Республіці Греція [1].

Головним напрямом у співпраці МДГУ з найстарішим у Республіці Греція Іонічним університетом є соціально-політичні, історичні та перекладацькі дисципліни. Цього навчального року передбачено обмін викладачами та студентами та викладання лекцій ректором Іонічного університету та професорами.

Початком нової епохи співробітництва є відносини МДГУ з Яннінським університетом, першим з вузів Республіки Греція, який підтримав розвиток грецької освіти в Україні. В планах є збільшення стажувань для викладачів та студентів, академічні обміни, наукова та видавнича діяльність.

Пріоритетним шляхом та напрямком наукової діяльності у МДГУ з часів існування є дослідження українсько-грецьких стосунків. За їх результатами університет організував п'ять міжнародних науково-практичних конференцій.

4.2.4. Торговельно-економічне співробітництво

Республіки Греція підтримує євроінтеграційні прагнення України. При головуванні Греції в ЄС та при активній її підтримці в березні 1994 р. була укладена угода ЄС та України. Ратифікувавши цю угоду, Республіка Греція сприяла реалізації Стратегії Євросоюзу щодо України та поглибленню співробітництва між ними.

Грецька Республіка є одним з важливих партнерів України в регіоні Балкан та Середземномор'я. Важливою сферою співробітництва між Україною та Республікою Греція є розвиток відносин між містами-побратимами, який відбувається на підставі укладених договірно-правових документів про міжрегіональне співробітництво. Сьогодні підписано 27 таких угод між різними містами України та Республіки Греція, серед них угоди про побратимство між містами Київ та Афіни, Одеса та Пірей, Маріуполь та Родос, Сартана м. Маріуполь – м. Зографу, Сартана м. Маріуполь - о. Кітнос, м.Кілія – Фарсала та інші.

Товарообіг з Республікою Греція за 2017 рік має, позитивне сальдо на користь України –133,6 млн. євро. Станом на 01.01.2018 року на території України діяли 153 підприємства за участю грецького капіталу, серед яких 140 спільні українсько-грецькі підприємства. Частка грецького капіталу в обсязі прямих іноземних інвестицій в Україну – 1,5% [18].

З огляду важливості економічної складової регіональної співпраці між Україною і Грецькою Республікою, укладені договори про співробітництво між Хмельницькою ТПП та ТПП м. Пірей, Меморандум про співробітництво між ТПП України та Федерацією грецької промисловості, Житомирською ТПП та Греко-Українською ТПП.

4.3. Основні перспективні шляхи співпраці в туристичній сфері для України на основі Грецького досвіду.

Стосунки між Грецією та Україною мають під собою історичне підґрунтя та релігійну спадщину античної і візантійської культури. Розвитку відносин сприяє наявність великої грецької спільноти в Україні. На території України в місті Одеса знаходиться осередок греків – будинок "Філікі Етерія", організація яка розпочала боротьбу проти оттоманської імперії. Між країнами сьогодні не існує проблем чи суперечностей. Республіка Греція посідає провідні місця в регіоні Балкан і Середземномор'я, тому партнерські стосунки сприяють можливому виходу на привабливий туристичний ринок.

Сьогодні, окрім загального відставання розвитку туристичної сфери України від подібної галузі країн світу, існує суттєва диференціація територіальних одиниць країни за рівнем та статусом розвитку санаторно-курортної і туристичної галузі. Стан розвитку індустрії туризму та відпочинку в Україні різниться по регіонах країни.

Дослідники вважають, що для успішної реалізації національної ідей розвитку туризму в Україні необхідно провести організаційні заходів, основними серед яких:

- залучення інвестицій;
- формування економічних механізмів стимулювання розвитку туризму;
- спрощення митних процедур;
- впровадження спрощеної системи сплати податків.

В цілому можна стверджувати, що на сьогодні більшість туристичних компаній працюють переважно на вивіз туристів, а тобто капіталу, за кордон, або ж "імпорт вражень". При цьому туризм в Україні пройшов етап спаду та покращує свої економічні показники. Головні тенденції, що намітились за останній час по збільшенню "експорту вражень" у сфері іноземного туризму, виявили проблеми, з якими дотичні туристичні компанії.

Туризму розвивається нерівномірно по регіонах країни. Це не відповідає можливостям регіонів нашої держави та потребує удосконалення. Це сприяє до прийняття негайних юридичних, економічних і проектних кроків як на загальнодержавному так і на регіональному рівні. Ключовими особами цього процесу є архітектори, як на етапі обґрунтування перспективних форм середовища для туризму в Україні, так і на етапі його проектування. Це сприятиме вирівнювання розвитку туристичної галузі в регіонах України, та покращить загальні показники розвитку сфери в країні загалом.

Навідміну від України туризм у Республіці Греція – другий за значенням сегмент економіки після морських перевезень. Він формує п'яту частину ВВП. Попит на туристичний продукт у Греції формується на європейських ринках (92,7%), де основним генеруючим фактором є ЄС (78,18%). На другому місці – Східна Азія та Тихоокеанський регіон, а також американський регіони, які в сукупності дають близько 6% туристських потоків до Республіки Греція.

Місцевий Грецький туристичний продукт має багато спільного з українським, що зумовлено насамперед, природно-географічними умовами, еволюцією культурно-історичного розвитку та наявністю рекреаційних можливостей обох країн. Наприклад, в Україні, так як і в Республіці Греція, основні туристичні потоки сформовані у країнах-сусідах. Проте, рівень диверсифікації є меншим порівняно з Грецією.

Отож, за відносними показниками український туристичний ринок значно відстає від грецького, що очевидно, відбувається в основному за рахунок перевищення в'їзного туризму над виїзним. Слід звернути увагу, що якщо в Республіці Греція обсяги туризму – це організовані тури, то в Україні з усієї кількості іноземців лише 2% зверталися до послуг туристичних агентів та туроператорів.

Туристичний ринок України має незначний вплив на формування зайнятості населення – показники кількості працюючих в 12 разів менші за

аналогічні у Республіці Греція, що є результатом невеликої кількості туристичних підприємств, які працюють в туристичному секторі в 19 разів менше, ніж в Республіці Греція. Діяльність туристичного сектора Греції забезпечує майже 100 тис. підприємств, серед них переважають малі з кількістю працівників до 10 людей. Що дозволяє швидко реагувати на зміни туристичного попиту та пристосовуватись до сучасної національної особливості.

Досвід Республіка Греція у галузі реалізації через державну політику підтримки міжнародного туризму що є корисним для України. Система управління туристичною сферою Греції, на відміну від європейських країн, характеризується як державна модель. В Республіці Греція функціонує окреме Міністерство туризму, що відповідає за реалізацію туристичної політики. В Україні, існує подвійна підпорядкованість, Державна служба туризму та курортів (ліцензування туроператорів міжнародний туризм) та Міністерство культури (внутрішній туризм), що ускладнює роботу підприємств галузі та призводить до неузгодженості.

У межах Міністерства туризму Республіки Греція працює Грецька національна туристична організація. Функції та компетенція її визначені Декретом Президента Республіки Греція. Окрім того, Міністерству туризму підпорядковуються Корпорація туристичного розвитку, а також Організація туристичної освіти та підготовки кадрів, Грецька палата готелів, громадські організації, і підприємства, у яких ці організації мають контрольний пакет акцій.

На сьогодні грецькі урядові програми направлені на створення планів, що сприятимуть просуванню інвестицій та використання конкретних переваг країни на світовому ринку послуг. Метою відповідних програм є розповсюдження рекламних прокламацій про Грецію.

Дуже важливе значення для туризму країни є укладання угод про співпрацю у галузі туризму. Такі угоди укладено також і з урядом України у 1996 р., що відкрило можливості до практичної підтримки взаємних проектів

та програм. В подальшому розвитку співробітництва у туристичній галузі між Республікою Греція та Україною мають сприяти дуже давні культурні та релігійні традиції.

Дані досягнення завдячують законодавчим нормам, що визначають пріоритетність туризму у країні, сприяють залученню приватних інвестицій, розширенню інфраструктури і підвищенню кваліфікації кадрів. Уряд Республіки Греція виділяє кошти на рекламу туристичних можливостей країни на ринках, ЄС, Китаю, США, залучає для цього провідні телеканали і інформагенції.

Республіка Греція бере участь у міжнародних форумах у сфері туризму, в тому числі щорічному — в міжнародному виставковому форумі УІТТ у Києві. Інформацію про досвід у туризмі посольство надсилає до Державної служби туризму та курортів України. Надає консультативну допомогу грецьким туристичним компаніям, зацікавленим в роботі на українському туристичному ринку — таким як «Музенідис Тревел», «Альдемар», «МІБС Тревел».

Що до нових ідей у туристичній співпраці, то на півострові Пелопоннес відбулися великі акції за участю українських туристичних фірм СІТА та «Албіз-тур» — фестивалі гумору та покази моделей одягу «Українські модні ігри». Майже 700 учасників та глядачів Студії «Квартал – 95», які прибули на Пелопоннес, привабити до нього українців та промоувувати Україну в Республіці Греція.

Покращення матеріального стану українців дало розвиток туристичному ринку. Впровадження системи ліцензування посилило контроль якості обслуговування. Значення України як транзитної держави, зросло і це додає туристів. Уряд розробляє законодавчі та організаційні засади туристичної сфери до європейських стандартів, забезпечує конкурентні умови на туристичному ринку через захист прав споживачів. Проте, ситуація залишається нестабільною, особливо в умовах війни. Пожвавлення чергується з різкими спадами, а туристичний імідж України

залишається невизначеним. Проявляється помітна тенденція перевищення виїзного турпоточку над в'їзним.

Висновки до розділу 4

В розділі наводиться аналіз існуючого стану співпраці в туризмі між Грецією та Україною за окремими показниками та напрямками. Акцентується увага на тенденціях збільшення кількісних показників туристичного потоку останніх років в державах, представлені основні проблеми, з якими дотичні туристичні організації при здійсненні обслуговування туристів та пропонуються вирішення цих проблем.

Сьогодні грецький туристичний продукт має багато спільного з українським тур продуктом, що зумовлено природно-географічними умовами, еволюцією культурно-історичного розвитку та рекреаційним потенціалом обох країн. В Україні, так і в Греції, основні туристичні потоки сформовані в країнах-сусідах. Проте, рівень диверсифікації є меншим порівняно з Грецією.

ВИСНОВКИ

Сьогодні все більше людей обирають відпочинок у Греції. Подорож до Греції на море – це чарівна природа, захоплюючі екскурсії по історичних місцях, відвідування найвідоміших курортів та багато цікавого. Туризм в Греції – це відпочинок в казковій країні, щедро обдарованій природою та історією, кожен регіон цієї країни унікальний по-своєму. Тури в Грецію ідеально підійдуть для тих, хто хоче повноцінно відпочити. Якщо турист шукає відпочинок в Греції по цій пропозиції то він зможе задовольнити всі свої потреби.

Приїжджаючи на відпочинок до Греції туристи будуть здивовані різноманітністю чудових місць в яких їм треба обов'язково побувати. Мандри до Греції – це тури в країну з прекрасними горами, ніжними морями, світовою історією та неповторною культурою.

Лікування та оздоровлення в Греції – це не тільки лікування та діагностика, але і високий рівень професіоналізму фахівців, прекрасний сервіс, висока ефективність санаторного лікування протягом року.

Розвиток міжнародної туристичної співпраці є головною та основоположною функцією та першочерговим напрямком діяльності Державної служби туризму та курортів. Діяльність по реалізації національної туристичної політики у сфері міжнародних відносин відбувається по таких основних напрямках:

- робота з укладання та реалізація міжурядових угод про співпрацю у галузі туризму, інших міжнародних договірних документів, протоколів, періодичних планів;
- формування договірної правової бази міжнародного туристичного співробітництва;
- робота з укладання та виконання міжурядових та міжвідомчих договорів про співпрацю в галузі туризму, інших міжнародних актів, протоколів, періодичних планів;

– розробка перспективних програм розширення міжнародного туристичного співробітництва, розвиток зв'язків на двосторонньому рівні у рамках відповідних органів (міжвідомчих робочих груп по туризму) та багатосторонньому рівні у межах міжнародних туристичних організацій.

Розвиток міжнародної туристичної діяльності залежить від надання організаційної, методичної та фінансово-економічної преференції туризму з боку державних органів. Туризм це дуже високоприбутковий сегмент економіки, що приносить мільярди прибутки до бюджету країни, та фактор підвищення міжнародного авторитету. Визнання туристичної індустрії супроводжується виділенням на регулярній основі фінансових ресурсів з боку держави як відсоток від щорічних доходів до бюджетів від усіх рівнів обов'язкових відрахувань та платежів підприємств туристичної сфери та особистих витрат туристів. Досвід розвинутих країн в туризмі доводить, що без державних преференцій розвиток туризму неможливий, при цьому вкладення є, по суті, інвестиціями в галузь, що дає високі та швидкі прибутки.

Уряд Греції щорічно виділяє на потреби міжнародного та інформаційної та рекламної діяльності у сфері туризму в середньому 85 млн. євро, сусідня Туреччина - 40 млн., Австрії – 38 млн. євро, Угорщини – 10 млн., Чехії – 3 млн. дол. Загалом аналіз принципів організації туристичної галузі країн виявив, що країни, витрачають на міжнародну рекламу країни, менш ніж 10 млн. євро на рік.

Отже міжнародний туризм у Греції розвинутий на високому рівні. Дуже багато іноземних туристів щороку відвідують курорти та античні місця країни. Греція пропонує широкий вибір як екскурсійних поїздок так і оздоровчий відпочинок.

Для України характерний досвід Греції в таких напрямках, як агро туризм, шопінг туризм, екскурсійний та рекреаційний.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абрамов В.В. Історія туризму: підруч. / В.В. Абрамов, М.В. Конкошкур; ХНАМГ. – Х.: ХНАМГ, 2010. – 294 с.
2. Агафонова Л.Г. Туризм, готельний та ресторанний бізнес: навч. посіб. / Л.Г. Агафонова, О.Є. Агафонова. – К.: Знання України, 2002. – 358 с.
3. Варналій З.С. Економічна безпека України: проблеми та пріоритети зміцнення: моногр. / за заг. ред. проф. З.С. Варналія.– К.: Знання України, 2011. – 299 с.
4. Дарвіду К. Розвиток туристичної галузі в Греції в період кризи 2009–2014 рр. / К. Дарвіду // Вісник. – ТНЕУ. – № 4. – 2014. – С. 141–154.
5. Історія туризму в Україні: навч. посіб. / В.А. Смолій. – К.: Вища шк., 2002. – 195 с.
6. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про туризм» від 18 листопада 2003 р. 1282-IV.
7. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні: навч. посіб. / В.Ф. Кифяк. – Чернівці: Книги – XXI, 2003. – 300 с.
8. Коваль П.Ф. В'їзний туризм: посіб. / П.Ф. Коваль, Н.О. Алешугіна, Г.П. Андреева та ін. – Ніжин: Вид-во Лук'яненко В.В., 2010. – 304 с.
9. Офіційний сайт Всесвітньої туристичної організації [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.unwto.org.
10. Офіційний сайт Євростату [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ec.europa.eu/eurostat/>.
11. Патійчук В.О. Греція як світовий центр релігійного туризму / В. О. Патійчук, О. В. Швець // Актуальні проблеми країнознавчої науки : матеріали III міжнар. наук.-практ. Інтернет-конференції / за ред. В. Й. Лажніка. – Луцьк : Вежа-Друк, 2015. – С.172–177.
12. Мальська М.П. Міжнародний туризм і сфера послуг: підруч. / М. Мальська, Н.В. Антонюк, Н.М. Ганич. – К.: Знання, 2008. – 661 с.
13. Міжнародний туризм і сфера послуг: підруч. / М.П. Мальська, Н.В. Антонюк, Н.М. Ганич. – К.: Знання, 2008. – 661 с.

14. Організація туризму: підруч. / І.М. Писаревський, С.О. Погасій, М.М. Покоłodна та ін.; за ред. І.М. Писаревського. – Х.: ХНАМГ, 2008. – 541 с.
15. Greek Tourism – Basic Figures 2000–2012 [Electronic resource]. – Mode of access : <http://sete.gr/EN/TOURISM/Greek%20Tourism/>.
16. International Tourist Arrivals 2000–2013 [Electronic resource]. http://sete.gr/_fileuploads/entries/Statistics/Greece/International.pdf.
17. National Parks in Greece // Wikipedia [Electronic resource]. – Mode of access : www.wttc.travel/bin/pdf/original-pdf-file/2010.pdf.
18. Non-residents' overnight stays in Greece 2005–2013 [Electronic resource]. – Mode of access : http://sete.gr/_fileuploads/entries/Statistics/Greece/.
19. Performance of Greek Tourism and developments in the basic figures of the Greek Receipts [Electronic resource]. – Mode of access : http://catID64/EN/140723_Eispraxeis_diaxroniki%20exelixa%202000-2013.pdf.
20. Report on Greek Government Deficit and Debt Statistics [Electronic resource]. – Mode of access : http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ity_public/com_2010rt_greek/en/com.
21. Smeral E. The Impact of the Financial and Economic Crisis on European / E. Smeral // Tourism Journal of Travel Research. – 2009. – № 48 (1). – P. 3–13.
22. The Importance of Tourism for Greece [Electronic resource]. – Mode of access : <http://sete.gr/EN/TOURISM/The%20Importance%20of%20Tourism%20for%20Greece/>.
23. Tourism Market Trends: Europe // World Tourism Organisation. – Madrid, 2008. – 361 p. Smeral E. The Impact of the Financial and Economic Crisis on European / E. Smeral // Tourism Journal of Travel Research. – 2009. – № 48 (1). – P. 3–13.

ДОДАТКИ

Додаток 1.

Договірна-правова база відносин України та Греції

15.01.92 — Протокол про встановлення дипломатичних відносин між Україною і Грецькою Республікою.

15.01.92 — Протокол про консультації між МЗС Грецької Республіки і МЗС України.

15.01.92 — Угода між Урядом України та Урядом Грецької Республіки про економічне, промислове та науково-технічне співробітництво.

01.09.94 — Угода між Урядом України та Урядом Грецької Республіки про створення міжурядової спільної робочої групи з економічного, промислового, технічного і наукового співробітництва.

11.11.96 — Угода про дружбу і співробітництво між Києвом та Афінами.

11.96 — Угода між Урядом України і Урядом Грецької Республіки про співробітництво у галузі культури, освіти і науки.

04.12.96 — Угода між Урядом України та Урядом Грецької Республіки про сприяння та взаємний захист інвестицій.

08.09.97 — Меморандум між Міністерством зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України, Національною організацією міжнародних торгових ярмарок Греції та Грецько-українським товариством про сприяння торгівлі та інвестиціям.

23.09.97 — Угода між Державним комітетом України по стандартизації, метрології та сертифікації і Організацією зі стандартизації Греції про співробітництво в галузі стандартизації, сертифікації та випробувань.

06.10.97 — Угода між Міністерством оборони України та Міністерством національної оборони Грецької Республіки про військове співробітництво.

15.12.97 — Протокол з консульських відносин між Урядом України і Урядом Грецької Республіки.

05.98 — Угода про співробітництво між Київським національним

університетом ім. Т. Г. Шевченка та Афінським університетом.

22.06.98 — Угода між Урядом України і Урядом Грецької Республіки про співробітництво в галузі туризму.

01.07.98 — Договір про дружбу і співробітництво між Україною та Грецькою Республікою.

15.08.99 — Угода між Україною та Грецькою Республікою з економічного та науково-технічного співробітництва в галузі сільського господарства.

10.02.00 — Угода між Урядом України і Урядом Грецької Республіки про міжнародні автомобільні перевезення пасажирів і вантажів.

06.11.00 — Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Грецької Республіки про морське торговельне судноплавство.

24.04.01 — Угода про співробітництво між Національною телекомпанією України і Грецькою телерадіокорпорацією.

05.01 — Протокол про наміри щодо співробітництва в галузі вищої освіти між Міністерством освіти та науки України та Міністерством освіти та релігій Греції.

05.01 — Угода про співробітництво між Київським торговельно-економічним університетом та Афінським економічним університетом.

07.01 — Угода між Кабінетом Міністрів України і Урядом Греції про співробітництво в митних справах.

07.01 — Протокол про наміри щодо співробітництва між Київською областю та областю острова Крит.

02.01.02 — Угода між Урядом України та Урядом Грецької Республіки про повітряний транспорт.

04.02 — Програма співробітництва між Урядом України та Урядом Грецької Республіки в сфері освіти, науки та культури на трирічний період.

15.11.02 — Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Грецької Республіки про співробітництво по запобіганню нещасним випадкам на виробництві, природним лихам і обмеженню їхніх наслідків.

02.12.02 — Меморандум між Міністерством морського торговельного флоту

Греції та Міністерством транспорту України про визнання дипломів українських моряків відповідно до Міжнародної Конвенції STCW 1978.

26.09.03 — Конвенція між Кабінетом Міністрів України та Урядом Грецької Республіки про уникнення подвійного оподаткування та попередження податкових ухилень стосовно податків на доходи і на майно.

20.05.03 — Протокол між Міністерством оборони України та Міністерством національної оборони Грецької Республіки про навчання українських військовослужбовців у військових навчальних закладах Греції.

06.06 — Меморандум між ТПП України та Федерацією грецької промисловості.

20.12.06 — Угода про співробітництво в сфері стандартизації та оцінки відповідності між Державним комітетом України з питань технічного регулювання та споживчої політики і Грецькою організацією з стандартизації (ELOT) (набула чинності з моменту підписання).

27.01.07 — Договір між Україною та Грецькою Республікою про правову допомогу у цивільних справах (набув чинності з моменту підписання).

28.11.2008 — Угода між Урядом України та Урядом Грецької Республіки про співробітництво у боротьбі з тероризмом, незаконним обігом наркотиків, організованою та іншими формами злочинності (підписана 24.04.01 р., набула чинності шляхом обміну нотами нота посольства Греції в Україні AS 569 від 07.06.2004, нота МЗС України № 72/23-612/1-3634).